

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 8.

15. avgusta 1860.

IX. tečaj.

Pridiga za 16. pobinkoštno nedeljo.

(Kako posvečevati Gospodove dni; gov. K. K.)

„Jezus je spregovoril in je djal pismarjem in farizejem: Ali se sme v saboto ozdravljati“. Luk. 14, 3.

V v o d.

Jezus je bolnika na saboto, judovski praznik, ozdravil in zategadelj so se farizeji in pismarji ž Njim skušali. To so pa tudi pri več drugih priložnostih storili. Postavim, ko so aposteljni v saboto klasovje pobirali in se nasitili, ali kedar je Jezus druge bolnike ozdravil, so se ga sovražno lotili in mu to v greh, v oskrunenje sv. sabote šteli. Iz tega se pa tudi vidi, kako so bili skerbni in natančni za spolnovanje tretje zapovedi božje; le v tem so hudo ravnali, da so še hotli Jezusu braniti, v saboto ljudem dobrot skazovati ali čudeže delati. Zategadelj jih je pa tudi Jezus ojstro posvaril in jim njih nespamet pred oči postavil. Želeli bi pa vendar bilo, da bi Judje od svoje prenapete gorečnosti za praznik sedajnim krisljanom vsaj nekaj podelili, da bi ti nedeljo bolj posvečevali, kakor se navadno godí. Dolgo mi je že na sercu ležalo, vam od posvečevanja nedelje pridigovati, ker se skoraj vsako nedeljo vidi in čuje, kako vi tajisto zanemarjate in oskrunujete. Danes se hočem vsaj enkrat kamna na sercu znebiti in vam v božjem imenu povedati, kako naj Gospodov dan posvečujete. K božjej časti hočem govoriti; Bog tedaj tudi moje besede naj viža in Marija božja mati, naj mójim besedam pot pripravi v vaše serca.

Razlaga.

I. Nedelja, to je dan, o katerem se ne sme delati, je že tako stara kakor svét; v starem testamentu je bila sabota

v praznik postavljena. Da mora en dan počitka biti, je Bog s svojim lastnim izgledom pokazal, in z različnimi besedami zapovedal. Že na prvi strani svetega pisma se bere, da je Bog v šestih dneh stvaril nebó in zemljo, sedmi dan pa počival. Kaj se vam zdi, ali bi bilo Bogu nemogoče, stvarjenje tega svetá zveršiti v treh dneh, ali pa na eden dan, ali v eni uri ali minuti? Nad tem dvomiti bi bilo nad vsegamo-gočnostjo božjo dvomiti. Zakaj je tedaj Bog ravno šest dni na stvaritev obrnil? To je za nas del storil, nam v spomin namreč, kako naj tudi mi šest dni delamo, sedmi dan pa od dela prenehamo. Tudi počivanje božje se ne sme tako zastopiti, kakor bi bil se Bog pri stvarjenju ugnal, da mu je bilo počitka treba, temuč to se od Boga bere le v naš poduk, kako naj tudi mi sedmi dan počivamo. Lastno ravnanje božje nam toraj že kaže, da ne smemo neprenehoma naprej delati, ampak da po preteklih 6 dneh eden dan praznovanja pride in to je nedelja. — Bog je pa to še bolj natenko izrekel in poterdil; med 10 zapovedi namreč, ki jih je na gori Sinai med gromenjem in bliskanjem oznanoval, se tretja takole glasi: „Spomni se, da boš praznik posvečeval. Šest dni delaj in vse svoje dela opravi, ali sedmi dan je počivnik Gospoda tvojega Boga; ta dan ne delaj ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujec, kateri se v tvoji hiši znajde. Zakaj v 6 dneh je Gospod Bog naredil nebó in zemljo in morje in vse, kar je v njih, sedmi dan pa je počival; zatoraj ga je Bog požegnal in posvetil“. (II. Moz. 20, 8—11.) To so besede samega Boga, in veste: nebo in zemlja bojo prešle, pa božja beseda ne bo prešla. Dokler so Izraelci še v puščavi živeli, jih je Bog celih 40 let preživil z čudno mano, ktera je vsaki dan zjutraj pred solnčnim izhodom spod neba padala; na dan pred praznikom pa jim je Bog ukazal še enkrat toliko nabirati, da bi tudi za Gospodov dan imeli dovolj; zakaj na ta dan niso nič našli. Tudi tukaj je Bog očitno svojo voljo na znanje dal, naj se eden dan v tednu praznuje. Poglejmo pa zdaj, kakšne namene je Bog imel, ko je praznike postavil?

a) Naj prej je hotel delavcom potrebnega počitka pripraviti, da se oddahnejo in se za novo delo poterdijo. Oj,

kako moder in dobrotljiv je Bog! Bi ne bilo posebnega dneva k temu odločenega, da vse stvari počivajo in se življenja veselijo, kako hudo bi imeli marsikteri posli in drugi delavci! Terdi, neusmiljeni gospodarji bi jim nobenega počitka ne privolili, bi jih ven in ven k težkemu delu priganjali. Tako je pa Bog sam neusmiljenosti takih stiskavcov v tretji zapovedi mejo postavil, ktere prestopiti ne smejo.

b) Bog je en dan za praznik odločil, da bi mu vsaj tisti dan obilniše služili, se Njegovih dobrot hvaležno spominjali in mu dolžno čast in hvalo dajali. In glejte kako Bog z malim za dobro jemlje! Šest dni nam je pustil, da jih za naše potrebe, za posvetno hiševanje obračamo; le en sam dan si je prideržal, da ga Njemu darujemo; kako gerdo bi pač bilo, ko bi še za tisti dan Boga kratili!

c) Bog je pa posebno še en dan v praznik odločil, naj bi mi ne pozabili svojega nebeškega cilja in konca, naj bi zraven skerbí za umerjoče telo, skerbí za neumerjočo dušo ne zanemarjali. Bi mi brez nehanja delali, naše serce bi se čisto v pozemeljski prah pogreznilo in svete nebesa spred oči zgubilo; tako je pa vsaj en dan k temu namenjen, naj človek naviš gleda od svojega dela, da truplo počiva, duša pa se povzdiguje proti nebesom v svoj pravi dom, da se posvetnega praha očedi in se spet po nebeško napravi. Da! Gospodov dan je prav za prav delavnik duše, nov štacijon po potu življenja v neznano večnost; pri tem štacijonu naj postojimo in si nove moči pridobimo za daljno hojo. Zares nameni, iz kterih nam je Bog nedeljo dal, so dobri, to mora vsak spoznati; in naj bi ravno tretje zapovedi ne bilo, ki nam dolžnost naklada, nedeljo posvečevati, bi nas imelo naše lastno serce, naš pravi dobiček k temu naganjati.

II. Zdaj pa pogledjmo, kako kristjani na ta božji namen porajtajo in nedeljo posvečujejo. Da vam berž povem, na nobeden drugi dan se toliko grehov ne stori, kakor v nedeljo; zdi se, kakor bi hudič posebno se s tim pečal, ljudi od posvečevanja nedelje odvracati in jih na ta dan v greh napeljevati. Kteri so pa naj navadniši nedeljski grehi?

a) Greh je najprej, v nedeljo hlapčevske ali druge dela opravljati. Le trojno delo je pripuščeno, iz ljubezni, postavim: bolnikom streči; iz sile, ako se odlagati ne more, in z dovoljenjem predpostavljenih posebno duhovske gospôske: tako na priliko smejo posli ob nedeljah po poldanski službi božji svoje oblačila popravljati, ker ob delavnikih ne vtegnejo; mlinarji smejo ob nedeljah mleti, ako po zimi zavolj zamerznjene, po leti pa zavolj pomankljive vode drugače ne morejo svojega dela opraviti; tudi tiste dela, ktere se k časti božji storijo, so dovoljene; vse druge pa, ki se brez potrebe iz same dobičkarije storijo, so terdo prepovedane in grešne.

b) greh je v nedeljo kupovati ali prodajati. Kak lep zgled nam dajejo v tem neverni Judje! Vsakdo jih pozná zavolj njih dobičkarije in dnarjaželjnosti, pride pa sabota, njih praznik, potihnejo vse opravila in ne dobiš od njih za nobeden dnar nič na prodaj. Kristjani pa se nahajajo, kterim se škoda zdi za nedeljo, da bi jo nehali brez dobička preiti.

c) Greh je ob nedeljah voziti, nalagati ali pa izbasovati. Oj kako mora serce pobožnega kristjana boleti, ko vidi polno nabasane vozove priropotati in nedeljsko tihoto pačiti. Taki vozarji se po gladki cesti proti peklu peljajo in ga ne bojo zgrešili, naj bi ravno koles na vozu ne mazali. Ti mi sicer praviš: „Konji mi preveč posnejo in so mi na škodi, če jih pustim v nedeljo praznovati“. Jaz ti pa povem: Praznik ni le samo zate, ampak tudi za živino, tudi ona počitka potrebuje, in če jo zmirom naganjaš, bo prej ob moči prišla in obnemagala; če ji pa počitka privošiš, bo terdnejša za delo in ti ob delavnikih obilno povračevala, kar ob nedeljah škode terpiš. Odkod mar je to, da te zdaj ta zdaj druga nesreča obiše pri živini? Ti misliš, da se to le samo od sebe prirajma in sv. maše plačuješ, naj ti se ozdravi živina, naj se ti odverne velika škoda. Kterokrat pa to ni nič drugega, kakor šiba božja, in ti bi bolje ravnal, ko bi namesti maše na ta namen najemati, vozarenje ob nedeljah opustil; potem bi te Bog žegnal pri tvoji živini in ti na drugi strani desetkrat povernil, kar ti zavolj posvečevanja nedelje dobička nide. In taka je pri vseh nedeljskih opravilih. Le nikar si ne mislite, da si škodujete, ako nedeljo po keršansko praznujete in kakemu

dobičku se odpoveste. Blago, ki se v nedeljah pridobí z delom, s kupčevanjem ali vozarenjem, je krivično in od Boga prekleto, ki prida nikoli ne stori; tak zaslužek le sreči vrata v hišo zapira. Temu nasproti pa je Bog svoj obilni žegen vsem tajistim obljubil, ki Njegove zapovedi spolnujejo. Neki keršanski štacunar je rokodelca kregal, da ob nedeljah dela. „Gospod! — je djal rokodelec — ubožen sem in bi se ne mogel živiti, če bi ob nedeljah ne delal“. Štacunar pravi: „Ni se čuditi; ravno po tem obožáš, ker ob nedeljah delaš. Kako bi ti Bog srečo dal? Veš kaj, staviva kaj. Ne delaj ob nedeljah in jih posvečuj prav po keršansko. Čez pol leta spet pridem in ti bom vso škodo povernil, ki jo boš imel, naj bi si tudi 100 tolarjev bilo“. Rokodelec mu je v roko segel, da bo poskusil. V petih mescih štacunar spet pride in čevljar mu pravi, da je obljubo dopolnil. „Koliko škode ti pa imam zdaj poverniti“? ga štacunar bara. „Celo nič — mu rokodelec odgovori. Posvečevanje svetih nedelj mi je veliko sreče prineslo, škode pa nobene. Pred 5 mesci še nisem krave imel, zdaj jo pa imam in sem za potrebo oskerbljen“. — In to je gola resnica. Bog svojih služabnikov ne pusti zavolj spolnovanja svojih zapoved v škodo ali pomanjkanje priti; škoda, ki se iz ljubezni do Boga terpi, je le dobiček. — Kaj pa je tebi storiti, hlapec, ki te tvoj gospodar ob nedeljah težko delati ali voziti ukaže? Ali si mu dolžen vbogati? „Nikakor mu nisi pokorsine dolžen“, ti si Bogu bolj dolžen pokoren biti, kakor gospodarju; rajši iz službe stopi, kakor da bi v službi zoper božjo voljo ravnal. —

Toda število nedeljskih grehov še ni pri kraju. Navada je in spodobi se v nedeljo se lepše oblačiti iz spoštovanja do tega svetega dneva. Od nekega častitljivega spoznovavca na Angleškem se bere, da je bil za sv. vere in pravice delj zapert; pa tudi v ječi se je vsako nedeljo praznično oblačil. Ko je bil pobaran, zakaj da to stori, ker ga v ječi nihče ne vidi, je djal: „Nisem se nigdar zato lepo oblačil, da bi ljudem dopadel, ampak le naj Boga častim, kteremu so ti dnevi posvečeni“. To je prav in lepo. Pa dosti je tudi takih, ki se ob nedeljah gizdasto ali ofertno napravljajo, da bi drugim dopadli, ja še clo tukaj v cerkvi druge pohujšujejo in nesramne

želje v njih budijo, in to je greh. Pregrešijo se tudi, kateri v nedeljo le dobre volje iščejo, namesto Bogu služiti; nekteri nedelje že težko dočakujejo, da bi spet smeli prav po svoji spačeni volji živeti, marsikteri posel pravi svojim gospodarjem: „Delavnik je vaš, nedelja pa naša“, to je, v nedeljo nam nimate ničesar ukazovati ali braniti, tedaj slobodno storimo, kar se nam poljubi, in kakor pravijo, tudi ravnajo, nedeljo preživijo ne v božji, pa tudi ne v gospodarjevi, ampak hudičevi službi. Pregrešijo se, kateri ob nedeljah pred dokončano popoldansko službo igrajo, kvartajo, keglajo ali streljajo. Na Českem se je pred nekimi leti zgodilo, da so neki razujzdani fantje še pred božjo službo kegljali. Huda ura se privleče in blisk med tiste keglavce treši; trije pri priči obležijo, vsi drugi pa so več ali manj poškodovani. Ljudje tiste soseske so to za očitno božjo šibo spoznali zavolj oskrunjenja nedelje.

Zdaj pa še le pogledjmo poglobitne nedeljske grehe; med te se šteje že tisto ponočevanje v saboto večer, s katerim se žalibog sv. nedelja začne; namesto se na njo pripravljati in s pobožnim veseljem dnevu Gospodovemu naproti iti, jih čuješ okoli ropotati kakor iz pekla spuščeno derhal; kakor zverina po noči ustane in na rop gre, tako si tudi ponočnjaki noč izvolijo v svoje delo, nedolžne duše v greh zapeljati. Kaka prederznost, po tako grešni noči stopiti v nedeljo zjutraj v hišo božjo, pred obličje naj svetejšega Boga stopiti! — Dvoje pregreh je posebno, ktere se kakor velika povodnja čez nas razlivate, pijančevanje in nečistost, in kdaj se naj več tema grehoma služi? kdaj vidiš več pijancev na cesti, kakor v nedeljo? Nekterim se nedelja cela ne zdi, ko bi jim brez pijanosti minula; dopoldne Bogu služijo, popoldne pa in do terde noči svojemu gerlu, in ga nalivajo tako dolgo, da več ne vejo kak dan da je; v pijanosti pa preklinjajo, se kregajo, bijejo in ubijajo, da človeka strah in groza spreletí in se zdi, kakor bi se bili hajdovski časi spet povernili. Sveta tihota bi imela se razlegati po vsem svetu in sveto petje se slišati; namesti tega se pa čuje razujzdano vpitje, juckanje in nesramen smeh; oj hodi Bogu potoženo, da se gerda razujzdanost, ta peklenska pošast ravno v nedeljo naj bolj košati in svoje strupene korenine razprostira! Nebesa žalujejo in pekel se

smeji. — In kaj bi še le rekel od nečistosti? Če nesramno moštvo celi teden ne vtegne k svoji vlačugi pritil, vsaj v nedeljo v kakem kotu se snideta, in zgodí se, kar se imenovati ne sme. Oj koliko nedolžnih duš se ravno v nedeljo v greh zaplete, da Bog prenese! Ta dan bi jim imel v zveličanje biti, ena stopinja bližej nebes, pa jim je le v pogubljenje, sto stopinj bližej pekla. Marsikteremu bi bilo bolje, ko bi v nedeljo doma ostal, ali derva sekal, kakor da sveto nedeljo s svojim živinskim obnašanjem oskrunuje; zakaj grehi v nedeljo storjeni, veliko težeje padajo v vago božje pravičnosti. „O pomilovanja vredna neumnost toliko ljudi (sv. Bernard), celi teden delate in se trudite za živež umerljivega trupla, ob nedeljah in praznikih pa se vidi, da se trudite neumerljivo dušo pogubiti“. Zares kdor to premišljuje, kervave solze bi točil zavolj toliko nečasti in razžaljenja, ki se Bogu ob nedeljah zgodí. — Ali se je pri tem takem čuditi, ako Bog nesreče in hude čase pošilja? Zavoljo teh nedelskih grehov pride šiba božja čez nas, toča, slana, ogenj, kakor je Bog zažugal, rekoč: „Ako ne bote mene poslušali in vse moje zapovedi spolnovali, ako bote zaničevali moje postave, vas bom naglo z uboštvom in vročino obiskal. Vi bote zastonj žito sijali, od sovražnikov bo pojedeno. Nebó vam bom kakor železo storil in zemljo, kakor bron. Z vašim delom se bote zastonj trudili, zemlja ne bo rodila in drevje ne bo sadu prineslo. Jedli bote, pa se ne bote nasitili“. Na božjem žegnu je vse ležeče. Ljudém pa, ki nedelje in praznike tako slabo posvečujejo, Bog svoj žegen odteguje, časna nesreča in večno pogubljenje jim za petami hodi.

III. Ljubi moji! pokazal sem vam zdaj, kar je posvečevanju nedelje nasproti; pa nedelja ni k temu namenjena, da bi roke križem deržal in brez dela postopal, ampak ona ima tudi svoje delo in opravilo, ktero naj vam zdaj še pokažem. Pervo, kar ti je v nedeljo storiti, je, da v cerkev prideš, naj Bogu služiš. K temu te že druga cerkvena zapoved veže: „Ti imaš itd.“ Toda ne pusti se k cerkvanju siliti, to bi bilo že slabo znamenje; ampak kar je pobožen kralj David od sebe rekel, naj tudi od tebe velja: „Veselil sem se v tem, kar mi je bilo rečeno: „Pojdimo v hišo Gospodovo“. Nedeljska

božja služba posebno dvoje obsega, namreč sveto mašo in pridigo. Pri maši se Jezus daruje svojemu Očetu ravno tako kakor na križu, zatorej se skrije pod podobo belega kruha in vina. Oj kako bi imelo naše serce pri sv. maši ljubezni in pobožnosti do Jezusa goreti! Kako prijetla veseli, po dolgem času spet enkrat svojega ljubega prijatla obiskati in se ž njim prijazno pomenkovati! Tudi Jezus je naš prijatelj pri sv. maši pričujoč; težko vam mora biti, ga celi teden pogrešati, tako bi se vsaj imeli v nedeljo Njegove svete in sladke tovaršije veseliti. Jezus pri sv. maši je kakor dober pastir, ki na nekem bregu stoji in svoje razkropljene ovčice vkup kliče; glejte kako ovčice letijo in tiščijo k svojemu pastirju! Tako bi imeli tudi kristjani se v nedeljo okoli svojega nebeškega pastirja zbirati in se ga zvesto deržati. Jezus pri sv. maši v nedeljo je kakor oče, ktereга otroci že dolgo vidili niso; in zdaj pride v sredo njih, se ž njimi po domače pogovarja, jih bara, kako se jim kaj godí, in česa potrebujejo, in otroci eden za drugim očetu potožujejo, kar jim na sercu leží, in mu zaupljivo svoje prošnje prednašajo; in kedar oče zopet odide, se otrokom stoži po njem in se ne morejo potolažiti, kakor da jim obeča, prej kakor šlej zopet priti. Tako bi imeli tudi kristjani v nedeljo se pri sv. maši znajti, s takimi občutljeji Jezusa pozdraviti, ga zahvaliti za vse dobrote celega tedna, ga novih prositi, mu celo svoje serce odkriti, in prav po otroško ž Njim govoriti; pa tudi ljubezen do Jezusa, ktera med tednom le prerado zmerzuje, ogreti in oživiti. Čas sv. maše bi imel vam naj ljubši čas biti, v katerem se smete Jezusu približati, in v Njegovi sveti družbi dihati. Ali žalibog, da se marsikterim le predolgo zdi in mudí se jim skoraj iz cerkve priti spred Jezusa! Le sami presodite, ali taki nedeljo prav posvečujejo, ali more Jezus nad njimi veselja občutiti? Oj kako vse drugače so prvi kristjani po sv. maši hrepeneli! V podzemeljskih berlogih so se zbirali, ja pogosto so več dni hodili h kaki sv. maši. Na Angleškem je neka stoletna ženka, ki že dolgo let ni mogla več sv. maše slišati, ker so krivo-verci mašnike odgnali, ko je spet priložnost dobila, sv. mašo slišati, je od samega veselja umerla; pri nas se pa kristjani tako malo za sv. mašo zmenijo, in če se že pri kaki znajdejo,

so vsi raztreseni, vsi merzli; Jezus pride in spet odide, mlačni kristjani pa za Njegovo vpričnost nič ne marajo.

K posvečevanju nedelje pa tudi gre zvesto poslušanje sv. pridige, v kateri se božja beseda oznanuje in razlaga. Človek je k hudemu nagnjen, tavžent posvetnih skerbí ga od Boga odvraca, skušnjave ga brez nehanja nadlegujejo, da lahko svoj nebeški cilj in konec spred očí puščí, v greh zabrede in se pogubi. Proti temu je pa božja beseda naj boljši pomoček, ona človeka spet za pobožnost obudi, mu nečimurnost vsega posvetnega spoznati da in ga priganja, naj se dela svojega zveličanja z novo gorečnostjo loti. Šest dni nam je dano, za minljivi telesni živež skerbeti, en sam dan pa, da tudi dušo nasitimo; celi teden samo od posvetnih rečí govorite in govoriti čujete; ali je tedaj preobilno, če v nedeljo kake pol ure tudi od svetih rečí govoriti slišite? Celi teden vam nečimurni človeški marnji okoli ušes hrušijo, v nedeljo pa Bog sam skoz usta svojega služabnika k vam govori, vas uči, kako se imate do Njega obnašati, da bi mu dopadli, česa se imate varovati in kaj storiti, da bi enkrat k Njemu prišli v sv. nebesa. Zato raj moji ljubi, poslušajte vselaj s svetim poželenjem božjo besedo, ne naveličajte se je, ona vas bo v strahu božjem obderžala, vas grehov očistila in svete čednosti vam vsadila, ona vam bo pot pokazala k časni in večni sreči. Že kedar v cerkev greste, ne raztresite se s praznim govorjenjem, pripravite marveč svoje serca na to, kar bote slišali; in kedar iz cerkve greste nazaj na svoj dom, pomislite gredé na tihem, kar ste slišali; tako bote marljivi čbeli podobni, ktera od rože do rože leta in si sladke sterdi nabira. Kaj pa je od tistih misliti, katerim se vsaka pridiga predolga zdi, ali kateri radi hodijo iz cerkve in okoli cerkve postajajo, ali clo tačas v oštarijo se zmuznejo in ga pijejo, namesti da bi dušo z božjo besedo napajali? Ali kaj od tistih, kateri čas sv. pridige dremljejo? Ali posvečujejo nedeljo? Oj nikakor ne! „Kdor je iz Boga itd.“ Zato tudi vsi tisti niso iz Boga, niso otroci božji, sicer bi jim beseda božja, svojega nebeškega Očeta, več veljala. Vi pa nikar take zanikernosti se dolžnih ne delajte, ampak bodite nevtrudljivi v poslušanju besede božje, in bote sv. nedeljo prav po božji volji posvečevali.

K posvečevanju nedelje sliši pa tudi prejemanje sv. zakramentov pokore in Reš. Telesa. Pri posvetnem hiševanju se tako lahko pozemeljski prah greha v sercu nabere in duše omadežuje. Kakor pa v saboto hišo pometeš in se lepo oblečeš, tako ravnaj tudi z dušo, očedi jo v nedeljo s sv. spovedjo, vsaj večkrat v letu k spovednici pristopi. Ako tedaj v hišo božjo stopiš, pomisli, kako si pretekle dni preživel, kaj si hudega storil, kaj dobrega zamudil, kakšne pregreške še imaš; pomisli, ali si naprej prišel na potu zveličanja, ali pa nazaj; stori rajtingo z Bogom, s svojim pravičnim sodnikom in spravi se ž Njim v sv. spovedi; ako pa k spovedi priti ne utegneš, vsaj obgrivaj svoje grehe iz serca, stori lepe obljube, se zanaprej v tej ali uni reči poboljšati in opravi kako molitev za pokoro; posebno pa pri sv. maši Jezusa za odpuščanje svojih grehov ponižno prosi. Pa tudi s svojim bližnjim se spravi, ktereга si ti ali on tebe razžalil; zakaj tako pravi Jezus: „Če ima tvoj brat kaj zoper tebe itd.“ Naj si se pa že spovedal ali ne, prejmi svojega Jezusa ali v djanju, ali vsaj v duhu, to je obudi v sebi priserčne želje po Njem, posebno pri mašnikovem obhajilu. Kako veselo pojdeš potem na svoj dom, ker ljubi Jezus te spremlja in pri tebi ostane!

K posvečevanju nedelje sliši še popoldanska služba božja, keršanski nauk, litanije in žegen; zakaj tudi popoldne je nedelja, in se mora posvečevati. Kdor iz same zanikernosti kerš. nauke zanemarja, ni brez greha. Keršanski nauk je tudi božja beseda, kakor pridiga in včasih še več prida prinese. Vsakdanja skušnja uči, kako slabo so kristjani v kerš. nauku podučeni, pa njih nevednost je grešna, ker se za potrebno podučenje ne zmenijo. Pa tudi litanije se vsaki pobožni duši clo priležejo; one nas spominjajo občestva svetnikov, h kateri tudi mi spadamo; one nas pa tudi vabijo, naj se priporočamo priprošnji svetnikov, ktere tolikanj potrebujemo. In dvojni sv. žegen, ki se daja, oj koliko dobrot obseže! Z žegnóm vas ljubi Jezus prime, kedar zjutraj v cerkev pridete, z žegnóm vas zopet spustí, kedar cerkev zapustite, naj bi vi srečni bili pri svojem vsakdanjem hiševanju in se prihodno nedeljo zopet veselí v cerkev vernili.

Kaj pa je v nedeljo storiti, dokler ni božje službe? Ali postajati, ali na ves hoditi in ljudi omarnjevati? Bog ne daj tega; ampak cela nedelja naj se za Boga obrača. Kdor brati zna, naj kake pobožne bukve sam za se, ali pa tudi drugim bere, evangeljske ali svetnikove ali kake druge. Pobožni marnji naj se ven in ven čujejo, posebno naj se božja beseda doma ponavlja, in starši in gospodarji naj svoje otroke in podložne sprašujejo. Ako veš za kakega bolnika v soseski, obišči ga, potolaži ga, imaš sina ali hčero, ki je daleč proč od tebe v službi, obišči jih vsaj večkrat v letu in poprašuj po njih obnašanju in jih z lepim naukom v pobožnosti in čednosti poterdi. Veš za kakega znanca, ki se v nesreči znajde in žaluje, idi ga, ohladi mu serce, poišči pa tudi reveže in jim na Gospodov dan veselja napravi, podaj jim kaj vbogaime. Premišljuj sv. reči, posebno 4 poslednje, ali pa hodi po polji lepoto stvarjenja božjega premišljevaje; tako se bo tvoje serce pobožno razveselilo in v ljubezni božji rastlo. — V nedeljo večer pa pokličí svojo družino in otroke vkup in skleni Gospodov dan s svetim roženkrancom; tako boš nedeljo po božji volji posvečeval in zmirom bližej prišel sv. nebesom. Pa še nekaj sem skoraj pozabil, namreč nedeljsko razveseljevanje. Nedelja je za to postavljena, da se oddahneš od vsakdanjega dela in se sme po vsi pravici tudi v veselje obračati. Uživaj tedaj z hvaležnim sercom darí božje in ljubi Jezus naj bo tvoj gost. Ravnaj po besedah sv. Pavla: „Bratje, veselite se, ja še enkrat vam povem, veselite se, toda v Gospodu in vaša poštenost naj bo vsim znana, zakaj Gospod je blizo“. Takega veselja ti nihče ne prepoveduje, ne Bog, ne cerkev, ne predpostavljeni; marveč nebeški angeljci se s teboj veselijo.

S k l e p.

Bodi mi toraj pozdravljena sveta nedelja, Gospodov dan! ti si med vsemi dnevi, kar je solnce med zvezdami, naj lepši, naj svetlejši; oj naj bi te tudi ljudje prav obrajtali in sveto imeli! Glejte, kako se vse stvari za nedeljo lepše napravljajo. Zemlja se zdi prerojena in olepšana, kakor nevesta svojemu ženinu, rožice še enkrat lepše cvetijo, polje se vidi kakor oblečeno v svojo nedeljsko sukno; nad vsem se pa

jasno nebó razpenja, kakor od angeljcov pometeno in rumeno solnce svoje zlate žarke razliva. Posvetni hruš in truš potihne in sveto molčanje hribe in doline zavija; le tu in tam se kaka ptičica oglasi in svojo juterno pesem žvergolí; in zdaj zvonovi iz visokega zvonika zapojó in pobožne kristjane v cerkev vabijo: kdorkoli je iz Boga, se lepo oblečen proti cerkvi spravlja; milo se stoži samotnemu popotniku po nekem zgubljenem paradízu, kjer bo vse to resnica, česar je nedelja sama podoba. Ja v nebesih se bo to spolnilo; tam bo delavnik za vselej nehal in pride večna nedelja; tam bomo delavniško orodje za vselej na stran djali in v očetovi hiši vekomaj počivali; tam bo mir in pokoj in vedno nedeljsko veselje; kar tukaj ob nedeljah in praznikih pobožno delamo, bomo tamkaj vso večnost ponavljali; tam bomo Bogu hvalo peli z vsemi nebeškimi angeljci, pri Očetu tam veseli, vekomaj prebivali. Amen.

Pridiga za 17. nedeljo po binkoštih.

„Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“. Mat. 22, 39.

(Ljubezen v svoji ostrosti in resnobi; gov. M. T.)

V v o d.

Kar je kraljica v svojem lepoticíji med drugimi ženami, to je ljubezen med drugimi čednostmi. Prirastla je, kakor prva lepodišeča pomladanska cvetlica iz svetega raja v solzno dolino, ter lepo cveti in sad prinaša skozi vse stolecja od stvarjenja svetá do današnjega dne. Zato je Mojzes že v stari zavezi rekel: Kaj drugega hoče Gospod, tvoj Bog od tebe, memo tega, da se Gospoda, svojega Boga, bojiš; po njegovih potih hodiš in ga ljubiš, in Gospodu, svojemu Bogu služiš iz vsega svojega serca in iz vse svoje duše in spolnuješ njegove zapovedi. In Kristus, ki ni prišel postave ovreči, ampak jo dopolnit, nam je spet ljubezen do Boga in do bližnjega priporočil kakor dve nar imenitniše zapovedi, katerih prva je drugi in druga prvi enaka. Da, ta poglobitna zapoved mu je bila tolikanj pri sercu, da je še zadnji večer pred svojim

terpljenjem apostelnom rekel: „Novo zapoved vam dam, da se med sebo ljubite, kakor sem jaz vas ljubil; na tem vas bodo ljudje spoznali, da ste moji učenci, če se med sebo ljubite“. Toda tista ljubezen, ki ima znamenje biti, da smo Kristusovi učenci, se mora v djanju kazati, ne pa pri samih besedah ostajati, zakaj sv. Janez piše: „Bratje, ne ljubimo z besedami in z jezikom, ampak v djanji in v resnici!“ Ljubezen v djanji pa še ni tista prava ljubezen, kakor ljudje navadno mislijo, ki je brez razločka vsem dobra, prijazna in prizanesljiva; ker taka ljubezen je v resnici velikrat le človeška slabost, boječnost, ali dajanje potuhe. Prava ljubezen, kakoršno keršanstvo tirja, mora velikrat ostra in resnobna biti, če se ž njo tudi marsikterikrat zamerimo. „Od te potrebne ostrości in resnobe v ljubezni do bližnjega“ vam bom toraj v vaše podučenje kaj malega govoril, in vi me pazljivo poslušajte!

R a z l a g a.

Bog, ki je po besedah sv. evangelista Janeza zgolj ljubezen, in kateremu z nobeno drugo stvarjo ne moremo bolj enaki biti, kakor z ljubeznijo, nam v svoji modrosti velikrat prikriva svoj dobrotljivi obraz, in zapera svojo milostno roko. Nad tim pa jih toži veliko križem po svetu, rekoč: Zakaj, o Bog, obračaš od mene svoje obličje in mi dajaš tako hudo čutiti pezo svoje roke? In vprašamo nar bolj srečnega pod solncem, ali ga božja roka ni nikoli zadela, tudi ta nam bo moral reči, da mu Gospod ni vedno prijazen, in dasiravno ljubi, vendar le tepe, in kakor se solnce za oblake skrije, tako se skrije božja ljubezen, kakor jasne in oblačne noči, kakor solnčni in deževni dnevi, tako se spreminja ljubezen in ostrost. Ali se pa da ta ostrost božja, s katero nas na svetu skuša, zediniti ž njegovo ljubeznijo? ali nas res ljubi, če nas prav s terpljenjem obiše, ker je vendar v njegovi moči, da ga od nas odverne? — Da, Bog nas ljubi, in zato, ker nas ljubi, nas tepe, rani in poskuša v peči nadlog. Gotovo pa njegova ljubezen nad tim nima veselja, da nas vidi terpeti; toda mi bi nehali ga ljubiti, ko bi tako modro z nami ne ravnal. Saj nas

skušnja uči, kakošen da človek postane, če ga sreča zmiraj v svojem naročji pestuje. Kako lahko pozabi na Boga, poslane merzel do njegove ljubezni, se ne zmeni za njegove dobrote, ampak mu jih z grehi in razžaljenjem povračuje! Nam li po tem takem ne spričuje ravno to božje ljubezni, če takega nehvaležnika pošlje v šolo križev, da mu oči odpre, ga k spoznanju pripelja, ga poboljša in reši njegovo dušo? Zato piše apostelj: „Kogar Gospod ljubi, ga tepe“. (Hebr. 12, 6.)

Jezus, učenik ljubezni, kakoršnega pred njim ni bilo, ki je svojim učencom dal novo postavo ljubezni, in ki je ljubezen kakor edino in nar večjo zapoved razlagal; Jezus, nar večji prijatelj človeštva, ki je imel poterpjenje s spridenim in hudobnim Judovskim ljudstvom, ki je imel usmiljenje s slepoto Jeruzalemskih prebivavcov, da je britke solze nad njimi pretakal; Jezus, ki ga je bila sama krotkost pri razžaljenji, kteremu so se ubogi, nadložni in betežni v serce smilili, in ki je ljubil vse svoje do konca, in je še v terpljenji in na križi viseč zanje skerbel; tudi On se je ostrega in resnobnega govorjenja poslužil proti farizejem in pismoukom, ko jim je rekel: „Vi kačji rod in gadova zalega, kdo vas je učil bežati pred sodbo in pred prihodnjo jezo?“ Imenoval jih je pobeljene grobe, ki se od zunaj svetijo, od znotraj pa so polni smradú in gnjilobe, in jim ostro očital, da premoženje udov požirajo, ter jim kar naravnost zažugal: „Povem vam, vi me bote iskali, toda me ne našli; v svojih grehih bote umerli“. Še bolj strašno je grozil mestom, ki so njegove čudeže vidili, pa se ne spreobrnili, ko jim je rekel: „Gorje tebi, Korocaju! Gorjé ti, Betsajda! zakaj, ako bi se bili v Tíru in v Sidonu godili čudeži, kteri so se pri vas godili, bi se bili zdavnej v rasovniku in v pepelu pokorili. Pa vam tudi povem: Tíru in Sidonu bo ložej sodnji dan, kakor vam. In ti, Kafarnavm! ali se boš do neba povzdignil? V pekel boš pahujen. Zakaj ako bi se bili v Sodomi godili čudeži, kteri so se v tebi godili, bi bila še do današnjega dne ostala. Pa vam tudi povem, da bo Sodovski zemlji ložej sodni dan, kakor tebi“. — In Kananejsko ženo, ki je prišla ga prosit, da bi ji hčer ozdravel, je ostro zavernil: „Ne spodobi se, otrokom kruha jemati in ga psom metati“. — Ljubi moji! je li to govorjenje,

kakoršnega moramo iz ust večne, večlovečene ljubezni pričakovati? Res se nam zdi terdo in grenko, in vendar nam kaže in razodeva tisto ljubezen, ki je prišla iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega. Ko bi bil Kristus hinavskim pa prevzetnim farizejem bolj prizanesljivo njih pregrehe grajal, bi se ne bilo prijelo tako terdovratnih grešnikov. Z grozovitnim žuganjem mestom Korocajnu, Betsajdi in Kafarnavmu on ni nič drugega hotel, razun, da bi bili pokoro storili in odšli prihodnji sodbi. In dasiravno je bilo Njegovo govorjenje tudi proti Kananejski ženi na videz terdo, je s tim le njeno vero poskušal, po tem pa ji ljubeznjivo rekel: „Žena, velika je tvoja vera, naj se ti zgodi, kakor hočeš“. — Tako poskuša Bog celo pravice in pobožne s križi in s stiskami, ali jih odlašati, da se njih čednost še bolj uterdi. „Ker si bil dopadljiv Bogu, je rekel angelj Rafael pobožnemu Tobiju, te je morala skušnjava poterditi“. — Učimo se tedaj od Boga, učimo se od Sinu božjega, ki je v vsem naš zgled, kako da ljubezen do bližnjega ne sme v vseh okoliščinah prijazna in prizanesljiva, ampak mora večkrat tudi ostra in resnobna biti, da svoj namen doseže.

Če zdaj to, kar sem vam pravil, nase obernemo, bomo tudi mi veliko takih okoliščin v svojem življenju našli, ko moramo bližnjemu resnobno njegovo prošnjo odreči, ali ga pa še, namesto uslišati njegovo prošnjo, ostro posvariti. — Take ljubezni je nar poprej treba staršem do njihovih otrok. Le pomislite, kedar je treba otroke razvad odvaditi, kedar je treba v njih hudobne nagnjenja zadušiti, njih nespametnih prošenj ne uslišati, kedar je treba njih nepokorščino in svojeglavnost, jezo in hudo termo strahovati; takrat, kaj ne, ni zadosti, otroka samo z lepo posvariti, ampak je treba resnobe in ostrosti zraven. „Kdor svojega sina ljubi, govori modri, ta šibe ne varuje; kdor pa šibe ne rabi, ta sovraži svojega otroka“. Z vinom, pravi sv. Gregori, se rane očiščujejo, z oljem pa se ozdravljajo. Ravno tako mora pri izreji otrok ostrost združena biti z usmiljenjem. Bodi tedaj oster brez razžaljenja, goreč brez prenagljenja, dobrotljiv brez slabosti. Jaz mislim, da ga ni med mojimi poslušavci ne očeta ne matere, ki bi tih besed sv. Gregorja ne poterdila. Pa zakaj

vendar starši v zdanjih časih nekteri preveč usmiljeno, nekteri pa preveč terdo s svojimi otroci ravnajo, ter dobrotljivosti in ostrosti ne znajo ediniti? Po mojih mislih je tega nar bolj krivo to, ker je staršem na vsaki časni stvari več ležeče, kakor na dobri izreji otrok, in pa ta misel staršev, da bodo otroci že sami, kedar odrastejo, bolj pametni in bodo sami od sebe gerde navade opustili. Toda tisti sin, ki v mladih letih ni bil k pokorščini priganjan, je, kedar odraste, materna in očetova šiba, in tista hči, ki je v mladosti smela od jutra do večera po vasi igrati, in je k večemu jést domú znala, je, kedar odraste, vasovavka in ponočevavka, na zadnje pa sramota očetove hiše.

Ljubezen do bližnjega, kakoršne nas je Jezus s svojim govorjenjem in s svojim zgledom učil, tudi v drugih okoljščinah ne sme in noče tolažiti, kjer se pomoči in tolažbe od nje pričakuje. Ne tolaži, govori ta ljubezen, kjer tvoja tolažba več škodi, kakor pomaga. — Koliko je hiš, v katerih lenoba in zapravljivost, in toraj tudi siročina prebivajo! Iz oken gleda nevoščljivost, da imajo pridni in varčni sosedge več, kakor on, pred vratni pa stoji prederznost, ki od njih darú tirja, ktereга še prositi nima pravice. Se ve, da je potreba pri hiši, pa ne nagla sila, in potreba bo pri nji ostala in bo še zmiraj večja, če prav z zlatom takim zapravljivcom in lenuhom skrinje napolniš. — Je tedaj treba takega tolažiti in mu naročeje z darovi napolniti, da se mu bo beraška palica v rokah ogrela, in je pri vsem svojem zdravji in pri svoji moči ne bo več položil iz rok? — Ga li ne bo kakovo resnobno grajanje in očitanje veliko bolj zmodrilo in poboljšalo, kakor darovi in milovanje? Takemu reci: Pojdi in uživaj svojo revščino, dokler se naučiš, da se z delom in trudom kruh služi! Pojdi zapravljivec in uči se stradati, ki si pri polnih mizah, s prijatli in bokali svoje premoženje skozi gerlo pognal! Tak poduk mu bo več koristil, kakor kosec kruha. Ravno tako vidi kerščanska ljubezen spet drugod bolniško posteljo, kjer ječi in stoka bolnik od velikih bolečin, ki ste mu jih razujzdanost in požrešnost krive. Res morebiti britko joka, pa le zato, ker mu je žal, da ne more več tako živeti, ne pa zato, da bi se kesal zavolj pretečenega življenja. —

Kaj pa tu storí keršanska ljubezen? Pač žalost občuti v svojem sercu, da so si ljudje, ki bi bili zdravi in dolgo živeli, ko bi bili zmerni, zderžni in trezni, s svojim razujzdanim življenjem hiranje, bolezen in zgodnjo smert navlekli; pa keršanska ljubezen na to molcí, in ne tolaži grešnika prezgodaj, da ga ne uterdi v njegovem napačnem kesanju; le če jo vpraša, odgovorí odkritoserčno: Vidiš, to je nasledek nezmernosti in pijančevanja, to je veselje in slast razujzdanosti. Tega je kriva tvoja nespamet, to je kazen tvojih zopernatornih grehov. Terpi voljno, kar s svojimi deli zaslužiš, za pokoro in poboljšanje. Ne tolaži, velí keršanska ljubezen, ker tolažba več škodi, kakor koristi! Tu prideš do koga, ki ga pekoča vest silno nadleguje in kolje, in kakor ôrel v njegovo oserčje kljuje. Pekel nosi v svojem sercu, pa se ga znebiti ne more; skala teža kakor ves svét, leží na njegovih persih, pa je odvaliti ni v stanu. Pa ta nesrečni grešnik hoče le odpuščanje brez poboljšanja, bi le rad odvezo brez povračila; tedaj le mirú išče, da bi v grehah bolj brezskerbno spal. Toda spovednik, ki noče biti kriv prerok, da bi mir oznanoval, kjer mirú ní, se spomni svarjenja Gospodovega: „Če hudobnemu rečem, ti boš umerl, pa mu ti tega ne oznaniš, da bi se od svojega hudobnega pota vernil in živel, bo grešnik sicer v svoji hudobiji umerl, pa iz tvojih rok bom tirjal njegovo kri;“ spovednik, pravim, ki noče biti kriv prerok, ga živo spomni na njegove dolžnosti, na pokoro in poboljšanje, ter ga v duhu, kakor pred sodbo božjo pelja, naj da natanjeen odgovor in do zadnjega vinarja poravnuje storjene krivice. Tako ravna spovednik, kteremu je zvelicanje svojega bližnjega pri sercu. Iz tega tedaj sodite, kaj je od takih spoved misliti, kjer se le očenaši nakladajo in tje v en dan križi delajo. Li niso taki spovedniki najemniki, ki bežé kedar volk med čedo davi in mesari, in ljudje samí popolnoma slepi, ki take hvalijo in čislajo in morebiti še po božjih potih za njimi letajo? In ravno to se lahko od pridigarjev reče, ki pregreh svojih farmanov ne grajajo, iz strahú, da bi se komu ne zamerili. Taki le blazine podkladajo, in še samí ne vedó, da svoje farmane sovražijo.

Sklep.

Kar pa od staršev, spovednikov in duhovnih pastirjev veljá, to tirja kerš. ljubezen od vsakega kristjana, da se ostrosti in resnobe posluži, da le dušo svojega bližnjega reši. Tudi terdo govorjenje je jezik ljubezni, in hočemo svojega bližnjega ljubiti, kakor sami sebe. Amen.

Pridiga za 18. nedeljo po binkoštih.

(Od visoke vrednosti priprošnje; gov. J. S. v B.)

„Ker je Jezus vidil njih vero, je rekel mertvoudnemu: Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi“. Mat. 9, 2.

V v o d.

Človek potrebuje zmiram od svojega rojstva, ko ga še skerbna mati varuje, dokler da živí, pri vsakem delu, v vsaki bolezni pomoči drugih ljudi. Kakor roka roci pri delu pomaga, noga nogo pri hoji podpira, sežemo tudi mi, keršanski bratje in sestre! drugim pod ramo, ker smo vsi pomoči potrebni, tako rekoč le udje enega telesa. Lepo keršansko delo opravljaš, ako bližnjemu v nadlogah pomagaš; v djanju alí z molitvijo; pa tudi Jezusu dopada tako ljubeznjivo ravnanje, kakor nas uči današnje sv. evangelje.

Jezus je deželo Gerazenov zapustil, kjer je dva od hudih duhov obsedena moža terpljenja rešil, in šel čez genezaretsko jezero v mesto Kafarnaum. Hitro se razglasí, da je dobrotljivi učenik Jezus zopet prišel nazaj v mesto, kjer je navadno bival v Petrovi hiši; kmalo je hiša vsa polna ljudi, ki z veseljem poslušajo nebeške resnice Jezusove; kar na enkrat pridejo štirji možje, ki na postelji bolnika nesó, ki nobenega uda ganiti ne more. Skušajo kako bi mogli priti v hišo, da bi mertvoudnega siromaka pred Jezusa postavili, pa ne morejo v hišo zavolj velike množice ljudi, zatoraj gredó na streho, jo odpro in bolnika s posteljo vred pred Jezusa doli spusté. Jezus vidi usmiljeno sercé teh mož, ki so revnega bolnika prinesli, vidi kako terdno verujejo, da le on sam temu

revežu pomagati more: vse to Jezusu tako dopade, da bolniku ne samo truplo, temuč tudi dušo ozdravi. „Zaupaj sin“, reče mertvoudnemu, odpuščeni so ti tvoji grehi!“ Gotovo mu je grešno življenje naklonilo tako strašno bolezen, da nobenega uda ganiti ni mogel; in to dvojno dobroto, telesno in dušno zdravje mu je Jezus dodelil zavolj vere usmiljenih mož, ki so ga nosili, ker sv. evangelist sam pravi, da je Jezus vidil njih vero. To nas uči, ljubi kristjani, da je dobro in Bogu dopadljivo, ako vzajemno eden za drugega molimo in da taka molitev tudi pomaga tistim, za katere smo prosili. To tolažbe polno resnico hočemo danes premišljevati, in dokazal vam bom:

1. Da je za druge moliti lepa čednost, in
2. da Bog tako molitev rad uslišuje. Poslušajte!

Razlaga.

Da je za druge moliti res lepa čednost, lahko spoznamo, ako pomislimo: a) kaj nas priganja Boga prositi za bližnjega, b) kaj drugim sprositi želimo in c) koliko dobrega nam taka molitev prinaša.

a) Kaj pa nas priganja za druge moliti? — Nič drugega ko prava keršanska ljubezen do bližnjega. Kar namreč sami sebi dobrega želimo, napeljuje nas keršanska ljubezen tudi našemu bližnjemu želeti, in to, kar v sercu želimo, tudi po goreči molitvi do dobrotljivega nebeškega Očeta za naše bratje in sestre po vesoljnem svetu sprositi. Ljubezen pa je po besedah sv. aposteljna Pavla najviša čednost, ker v svojem prvem listu do Korinčanov (13. 1—3) pravi: ko bi človeške in angeljske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, bi bil kakor bučec bron, ali zvonec zvonec. In ko bi znal prerokovati, in bi vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost, in ko bi imel vso vero, takó da bi gore prestavljal, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in ko bi svoje telo dal, tako da bi gorrel, ljubezni pa bi ne imel, mi nič ne pomaga“. — „Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje; naj večje pa med temi je ljubezen“. (13, 13.) — Toraj je tudi za druge moliti lepa čednost, ker izhaja iz ljubezni, ki je najjimenitniša čednost.

b) Pomislimo zdaj tudi to, kaj kristjan more svojemu bližnjemu želeti, in kaj mu hoče od Boga prositi. Gotovo bode prosil, da bi mu dobrotljivi Bog dal vse dobro na tem in unem svetu, časno in večno srečo; da bi mu dal dolgo živeti in terdnega zdravja uživati, da bi njegove dela blagoslovil in ga nesreče varoval, da bi ga v boleznih potolažil in zopet ozdravil, da bi ga rešil rev in nadlog, da bi mu grehe milostivo odpustil in ga po srečno dokončanem življenju vzel v nebeško veselje. Ali moremo sami sebi ali bližnjemu kaj boljšega želeti in od Boga prositi? Ali moremo svojo ljubezen do bližnjega lepše v djanju kazati kakor po priserčni molitvi za pravo srečo in zveličanje našega bližnjega? Zares, taka molitev ki iz same ljubezni izhaja, mora gotovo prijetna biti nebeškemu Očetu, ker je tudi on sama ljubezen.

c) Molitev za bližnjega pa tudi nam samim veliko dobrega prinaša. Ona oživlja v nas pobožnost in ponižnost, poterdjuje našo vero in naše upanje, kakor vsaka druga molitev, in pomnožuje tudi našo ljubezen do bližnjega; zakaj čim bolj pogosto bodemo za druge molili, tim manj bode jeze in sovražtva med nami, tim bolj bodemo spoznali, da smo vsi ljudje le otroci enega očeta, bratje in sestre v Jezusu Kristusu, ki je za nas vse terpel in na križu umrl; radi bodemo odpuščali eden drugemu in si vzajemno pomagali. Kako bi, postavim, mogel tega obrekovati, žaliti in sovražiti, za kterege si ravno pred molil, in mu vse dobro želel? kakó bi teh ne spoznal za svoje ljube brate in sestre, katerih se v molitvi vedno spominjaš?

Tako nas molitev za naše sobrate napeljuje k vsemu dobremu, in zatóraj se nam tudi v sv. pismu tako živo priporočuje in ravno tako zaukazuje kakor ljubezen do bližnjega. Jezus sam nas to uči, ker je prelepo molitev „Oče naš“ tako vravnal, da moramo moliti ne samo zase, ampak tudi za vse ljudi, in kar je učil, je tudi sam na tanko spolnoval. Kolikokrat je on molil! In za koga je molil? Gotovo ni molil za se, ker kakor Bog za-se ni nobene reči potreboval, molil je toraj za nas. — Tudi sv. aposteljni po vsi moči priporočajo molitev priprošnje. Tako piše sv. apostelj Pavl: „Z vso molitvijo in prošnjo

molite vsak čas v duhu; in v tem čujte v vsi stanovitnosti in prošnji za vse svete, to je za vse kristjane, in za me, da bi mi bil dan govor, kedar se odprejo moje usta, s zvestostjo oznanovati skrivnost evangelija, za katerega apostoljstvo opravljam v železju, takó da zanj serčno govorim, kakor se spodobi“. (Efež. 6. 18—20) In svojemu učencu Timoteju, škofu v Efezu, ukazuje, naj naroči, da se v očitnih zbirališčih opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljenja za vse ljudi, za kralje in vse oblasti, da bi mirno in pokojno živeli v vsi pobožnosti in čistosti, zakaj to je dobro in dopadljivo pred Bogom našim Zveličarjem, kateri hoče, da bi vsi ljudje bili zveličani in k spoznanju resnice prišli“. (I. Tim. 2, 1—4.)

Usled te apostoljske naredbe moli naša sv. cerkev tudi še zdaj za vse ljudi; zakaj vse molitve pri sv. maši in zunaj sv. maše se opravljajo v imenu vseh vernih in za vse ljudi. Tako združuje nas vzajemna molitev, da smo vsi ljudje le ena velika družina otrok božjih; pa ona nas združuje tudi z angelji in izvoljenimi božjimi, ker kličemo vsi skupaj le k enemu Očetu v nebesih. O kako lepa čednost je molitev priprošnje!

II. Ali pa naša molitev tudi drugim pomaga, ali Bog res uslišuje nas, če prosimo dobrotljivega Očeta za naše brate in sestre? — To je tako gotovo, da na tem nikoli dvomiti ne smemo.

1. Kako bi bilo mogoče, da bi Bog ljubezni ne uslišal take lepe molitve, katera iz ljubezni izhaja, in ker nam on sam tako moliti ukazuje? kako bi od sv. Duha razsvetljeni učenci gospodovi tako molitev tolikokrat in tako živo priporočevati mogli, če bi si svesti ne bili, da molitev priprošnje ne bode zastoj? kako bi sicer sv. Jakob pisati mogel: „Molite eden za drugega, da bote ohranjeni, veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega“. (Jak. 5, 16.)

2. Da za druge moliti bližnjemu v resnici pomaga, to nam najjasnejše dokazujejo zgodbe sv. pisma novega in starega zakona. Kolikorkrat je Mozes k Gospodu molil za terdovratnega Faraona ali za Izraelsko ljudstvo, vsakokrat

ga je Bog uslišal in hude nadloge odvernili, katere je poslal nad egiptovsko deželo. — Hudo so Izraelci razžalili toliko dobrotljivega Boga, ko so molili zlato tele tačas, ko je bil Mozes na gori Sinai. Zavolj te hudobije je hotel Bog pokončati vse ljudstvo, pa na priserčno molitev Mojzesovo spet prizanese nevhvaležnemu ljudstvu. — Ob času Elija preroka je bilo nebo zaperto tri leta in šest mescov, da ni bilo dežja na zemljo; in ko je Elija spet molil, je prišel dež in zemlja je rodila svoj sad. — Bil je kraljič, katerega sin je bolen ležal v mestu Kafarnaumu; in ko sliši, da je Jezus prišel na Galilejsko, gre k njemu in ga prosi, da bi mu sina ozdravil, ki je že umiral. Jezus berž usliši njegovo prošnjo in mu reče: Pojdi, tvoj sin živí! — Prišel je tudi eden viših k Jezusu, ki ga je prosil, rekoč: Gospod! moja hči je zdaj umerla, ali pridi in položi svojo roko na njo, in bode oživela. Jezus gre, prime mertvo deklico za roko, in berž je oživela in ustala. Sv. Peter je bil k smerti obsojen v jeci in je spal med dvema vojakoma vklenjen v dve verigi in varhi so pred vratmi jeco varovali; verni kristjani pa z združeno mocjo neprenehoma molijo za sv. Petra, da bi ga Bog rešil smertne nevarnosti. In glejte! angelj Gospodov pristopi in sv. Petra zbudi, rekoč: Ustani hitro! In verige so padle od njegovih rok, in angelj ga pelje memo perve in druge straže do železnih vrat, ki peljejo v mesto, in te se jima same od sebe odpró. — Koliko let je molila sveta Monika za svojega neotesanega možá, ki se je terdovratno deržal ajdovske vere, in za svojega krivovernega sina Avgušтина. Pa tudi ni molila zastonj. Spreobernal se je nje mož, se dal kerstiti, in je živel zvesto po veri keršanski. Spreobernal se je tudi nje sin in bil za škofa izvoljen, in zdaj ga časti katoljška cerkev ko svetnika. Kdo bi tedaj po tem, kar ste slišali, še dvomil, da priprošnja drugim pomaga? Resnično, priprošnja za druge ljudi je bila vselej koristna in je tudi še zdaj, ako prosimo stanovito z živo vero in terdnim zaupanjem. Tega nas prepričuje

3. vsakdanja skušnja. Še dan današnji se več bolnikov ozdravi po priprošnji pobožnih duš na zemlji in svetnikov in svetnic v nebesih. Še dan današnji prizanaša usmiljeni Bog velikokrat ali posameznim ljudem ali celemu ljudstvu, ki je Boga pozabilo, samo zavolj zaslug in molitev svojih zvestih služabnikov. Še zdaj uživljamo toliko nezasluženih božjih dobrot, namesto ostrih kazni ki smo jih zaslužili zavolj našega grešnega življenja. Komu imamo to zahváliti? Gotovo prošnjam pravičnih, morebiti še takih pravičnih, kateri še nas ne poznajo, pa vendar za nas, ko za svoje brate in sestre molijo, in nam namesto zasluženih kazni le dobrote naklonijo po svoji priprošnji.

S k l e p.

Priprošnja tedaj ni le sama za-se lepa čednost, temuč je tudi najmočnejša, da ž njo moremo pomagati vsim ljudem, čeravno še tako daleč od nas živé, in da moremo pomagati celo našim rajnim bratom in sestram; pa tudi nam samim vse občestvo svetnikov po priprošnji močno pomagati more. — O kako srečni smo mi, ljubi kristjani! da se znajdemo v taki zvezi ljubezni, v kateri molijo vzajemno milijoni in milijoni ljubezni polnih stvarí, takó da morajo nebesa naše biti, ako le hočemo! In če bomo nekdam zavolj majhnih pregreškov in nepopolnosti v vicah terpeti morali, smemo terdno upati, da tudi tedaj ne bomo pozabljeni in brez pomoči, ker bode gmajna ali občestvo svetnikov za nas prosila. Kako mora nas ta resnica tolažiti, pa tudi spodbujati, da radi molimo in prosimo za naše brate in sestre po vesoljnem svetu. Opravljajmo tedaj prav pogosto molitvo priprošnje, ker taka molitev požlahtnuje naše serce, nas združuje z vsemi udi občestva svetnikov v nebesih in na zemlji, in pomnožuje naše zasluge, ker ž njo bližnjemu k časni in večni sreči pripomagati moremo, in nas skoz to vredne storí usmiljenja božjega zdaj v življenju in tudi ob naši smertni uri. Amen.

Pridiga za 19. nedeljo po binkoštih.

(Ali smo med izvoljenimi? Gov. A. L.)

„Veliko jih je poklicanih, malo izvoljenih“. Mat. 22, 14.

V v o d.

Bog je človeka vstvaril, da bi ga spoznal, ljubil in v tej ljubezni do Boga srečen bil tú in tam. Iz tega namena nam je dal svoje svete zapovedi ter nam naposled razodel svojo nepremakljivo voljo po svojem lastnem Sinu in zaznamnjal pot, po katerem nam je hoditi, da ne za-
idemo v reve in nadloge. „Jaz sem pot, resnica in živ-
jenje“, je rekel usmiljeni Jezus, ki je za naše zveličanje pre-
lil svojo predrago kri na sramotnem križu, „naj bi no-
beden pogubljen ne bil“, ampak naj bi vsi vekomej živeli. Iz tega namena je postavil sv. zakramente in zapustil v njih vse svoje neprecenljivo zaslužnje, naj bi zajemali v studencih vseh milost spravo z Bogom, moč zoper dušne sovražnike, stanovitnost v dobrem, z besedo: večno zveličanje.

Ali strašne so besede, ktere smo brali ravno kar v sv. evangelji. Človek bi jih nikakor ne mogel verjeti, ko bi jih ne bil govoril Jezus sam, On večna resnica. „Ve-
liko je poklicanih, ali malo izvoljenih“, to je: vsi smo poklicani, vsi smo vstvarjeni za nebesa, pa le malo bo izvoljenih, le malo jih bo prišlo v nebesa, vsi drugi bodo zaverženi od te nebeške ženitnine. Ljubi moji, gotovo bi rad vedel vsak izmed nas, ali je med izvoljenimi ali ne. To se ve da je znano le samemu Bogu, ker nobeden ne vé, ali je plačila ali kazni vreden, pravi sv. pismo. In sv. Paul pravi: „Nič nimam na vesti, pa zato še ni-
sem opravičen, kdor me bo pa sodil, je Bog“. Če tedaj ni vedel sv. Paul, on izvoljena posoda božja, ali bo zveličan, koliko manj moremo vediti to mi, ko smo polni slabost in hudobij. Vendar pa imamo nektere znamnja, od kterih se reče lahko, da, če jih ima kdo, sme terdno upati, da je med izvoljenimi. In ktere so te znamnja?
Naslednje:

1. če sovražiš vsak greh,
2. če delaš za storjene grehe resnično pokoro, in
3. če prejemaš večkrat v letu zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjega telesa.

Razlaga.

1. Pervo znamenje, ali si med izvoljenimi, je, če sovražiš vsak greh.

Sv. Blanka, mati sv. Ludovika, francozkega kralja, je večkrat rekla svojemu sinu, ko je bil še majhen: „Spomni se, moj sin, da na svetu ni druge nesreče, kakor samo greh, — in rajše bi te vidila mertvega ležati na mertvaškem odru, akoravno te priserčno ljubim, kakor pa slišati, da si z grehom Boga razžalil“. — In prav je imela ta skerbna mati, zakaj kaj je hujšega, kakor z grehom neskončno svetega razžaliti. Pobožni Ludovik Granaški pravi: „Ko bi déli na vago v eno skledo vse zlege, vse terpljenja in bolečine, ki so bile od začetka sveta do današnjega dneva in vse kazni, ki jih terpé zaverženi v peklu, v eno pa en sam smerten greh, bi ta gotovo vzdignil vse une, zato se moramo varovati greha veliko bolj, kakor vseh unih britkost in muk“. Kako ostuden je tedaj greh, ker greh deva v nič božje presvete namene, greh tapta z nogami terpečega in za greh umirajočega Jezusa. Smertni greh spravi človeka ob vse zasluženje za nebesa. In kolika nesreča je to! Ako se ostro postiš, sam sebe mertviš in zatajuješ, neprenehoma moliš in delaš še toliko dobrega in to 20—30 let, pa storiš en sam smerten greh, si kar naenkrat ob vse zasluženje. Greh napravi človeku nemirno vest. Grešniki nimajo mirú, pravi sv. pismo. Červ vesti ga zmeraj grize in zbada. Pa če omami grešnik in prevpije svojo vest, poprej ali poznej, vsaj na smertni postelji se mu zbudi in ga napolnuje s strahom in trepetom pred večnostjo. Greh omadeža in oslepí dušo. Grešnik ima oči, pa ne vidi nesreče, ki ga čaka, ima ušesa, pa ne sliši besede božje, ki ga opominja, ima serce, pa neobčutljivo je za nebeško plačilo in za večno terpljenje. Zato pravi sv. Teofil: „Greh je megla, ki omrači duha in

zakrije solnčno svetlobo, otamni dušo in ji ne pusti gledati žarkov nebeške svetlobe“. Greh pa umori tudi neumerljivo dušo in ji nakopuje le žalost in britkost. Ali se nam je tedaj čuditi, da so bogaboječi ljudje toliko sovražili greh? Nedolžna Suzana je bila pripravljena rajše vse terpeti, kakor privoliti v greh, toliko ga je sovražila. Sivi Eleazar, Makabejski bratje in vsi mučenci so rajše terpeli bolečine in smert, kakor z grehom Boga razžalili. In Jezus zgolj svetost je pustil, da so mu rekli, da ima hudica, ni pa molcal, ko so mu rekli, da je grešil, ampak zavernil jih je rekši: „Kdo izmed vas mi more en sam greh očitati?“ Hujše je torej v Jezusovih očeh grešiti, kakor pa od hudica obseden biti. Bog je neskončno svet in sovraži vse hudo. Kdor hoče tedaj živeti v prijaznosti z Bogom, mora enako sovražiti vsak greh, vsako hudo.

Kristjan, kako pa je s teboj, ali sovrašiš tudi greh preklinjanja, necistosti, opravljanja, tatvine itd. „Beži pred grehom, kakor pred strupeno kačo; ako se mu približaš, se te bo polotil; njegovi zobje so kakor levji zobje, ki umoré človeško dušo. Vsak greh je kakor na oba kraja nabrušen meč, njegove rane se ne ozdravijo več“ (Sir. 21, 2—4), pravi sv. pismo. In vendar vidimo toliko kristjanov, ki pestovajo greh, kakor naj ljubšo reč, se v njem radujejo, ga ljubijo, napenjajo večkrat vse svoje dušne in telesne moči, da ustrežejo svojemu grešnemu poželenju. Taki križajo vnovič Kristusa, dajo slovó nebesom in si podpišejo list v večno pogubo, zbrišejo se iz družbe izvoljenih in se zapišejo med trumo zaverženih.

Sv. Anzelm je večkrat rekel: „Ako bi vidil na eni strani ostudnost greha, na eni pa peklensko terpljenje, in bi mi bilo voliti to ali uno, bi izvolil rajše iti v pekel, kakor pa grešiti“. Kristjan, enako sovraži tudi ti greh, ne boj se nobene reči toliko, kakor z grehom Boga razžaliti, in upaj, da nisi samo med poklicanimi, ampak tudi med izvoljenimi.

2. Delaj pa tudi za storjene grehe resnično pokoro.

Marsikdo si misli, če se spové nekako poverhu svojih grehov, dobi mašnikovo odvezo ter opravi nekako tiste male pokorila, ki so mu jih spovednik naložili, da je že vse prav in dobro. Ali kdor misli tako, se strašno goljfa v svojo lastno nesrečo. Pravo resnično pokoro delati se pravi grehe spoznati, jih zmeraj obžalovati, in te hudobije in razžaljenja božje na sebi kaznovati ter tako z dobrimi deli božji pravici zadostovati, ali kakor pravi rimski katekizem: studiti storjene hudobije in terdno skleniti, popboljšati slabe navade in grešno življenje, da dosežemo tako usmiljenje božje. Kdor tedaj dela pravo pokoro, ga v sercu boli, ker je grešil, on sklene zanaprej popboljšati se in kaznuje sam sebe zavolj prejšnjih grehov. Izgledov take pokore imamo več v sv. pismu. Kralj David je bil hudo grešil, pa po Natanovem opominjanji je spoznal svoje hudobije, jih zmeraj obžaloval in ostro pokoril, s pepelom je potresal svoj kruh in s solzami močil svojo posteljo. Marija Magdalena je pokleknila k Jezusovim nogam, močila jih je s spokornimi solzami, in akoravno ji je povedal Jezus, da so ji odpuščeni njeni grehi, jih je vendar objokovala vse svoje žive dni, in je šla po Jezusovem vnebohodu v samotni berlog, kjer se je ostro pokorila do smerti. Bojci Peter je bil zatajil svojega božjega učenika, pa pretakal je potem zato britke solze.

Pa kristjan, ti misliš, da ti ni treba takega pokorjenja? O pa še kako potrebno je grešniku in tudi pravičnemu grešniku, da se spravi in sprijazni z Bogom, pravičnemu, da zbrisuje svoje male napake, brez katerih ni celo nobeden, in se v dobrem uterdi. „Ako ne boste delali pokore, boste vsi pogubljeni“. (Luk. 13, 5.) „Ako dela hudobni pokoro, bo živel in ne umerl“ (Eceh. 18, 21.) pravi sv. pismo in sv. Pavel govori: „Jaz pokorim svoje telo in ga devam v sužnost, da ne bom zaveržen“. (I. Kor. 9, 27.) Zato pravi sv. Tomaž Vilanovski: „Ali moramo pokoro delati, ali pa v peklu vekomaj goreti. Koliko lažje pa je pokoriti se nekaj časa, kakor pa vekomaj terpeti!“ To je spoznalo brez števila pobožnih spokornikov, ki so bili nekaj grešniki, zdaj pa jih častimo svetnike.

Sv. Janez Klimak, kar je sam vidil, popisuje, kako oistro so se pokorili v 6. stoletji mnihi na Egiptovskem. Ako je kdo kaj grešil, je šel 2 uri deleč od svojega samostana v grozno tamno hišo. Tukaj v mrazu niso nič kurili, po noči niso imeli nikake luči in jedli so samo kruh in nekako zeliše. Ležali so na pepelu v spokorni obleki in objokovali noč in dan svoje grehe. Stojé so prečuli cele noči pod milim nebom in si niso upali oči povzdigniti proti nebu, zdihovali so po zapravljeni dušni lepoti in po srečnih nedolžnih dnevih. Potoki solz so se jim ulivali po licih in prosili so Boga, naj jim pošlje terpljenje, da jim le grehe odpustí.

Pa tudi nedolžni, pobožni in sveti služabniki božji so delali kaj ostro pokoro. Sv. Bernard in sv. Alojzi sta bila bolj angelom kot ljudem podobna, pa vendar kako ostro sta se pokorila. Sv. Paula je živela v svoji mladosti kaj sveto. V zakonu je bila vsem rimskim gospám izgled pobožnosti. Po moževi smerti pa se je ločila od sveta in je živela le v pokori. Svoje nedolžno telo je pokorila s terdim postom in z drugimi pokorili. Kedar se je spovedovala svojih slabost, brez katerih ni še tako velik svetnik, je pretakala britke solze, kakor naj večja grešnica. Opominjali so jo, naj se nikar toliko ne pokori, pa ona jim je odgovorila: „Spodobi se, da mertvim telo, ki je živelo nekdanj poželjivo, solze naj prelivam za nekdanji smeh, spokorna obleka naj namestuje nekdanjo zložnost in mehkužnost. Skerbela sem nekdanj svétu dopasti, zdaj pa želim Bogu samemu služiti“. Kristjan, ali obžaluješ tudi ti tako svoje grehe, ali delaš nasproti svojemu poželenju, ali popravljaš nesrečne nasledke greha pohujšanja, zapeljevanja itd? Ali žalibog! grehov je veliko, malo pa prave pokore, zato pa tudi malo izvoljenih.

3. Znamnje, ali si med izvoljenimi, je, če prejemaš večkrat v letu zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega telesa.

V prvih keršanskih časih so šli ljudje k spovedi vselej, kedar so imeli kak velik greh. Še le poznej, ko so kristjani pešali v dobrem, je zapovedala cerkev vsakemu naj menj enkrat v letu iti k spovedi. Pa že zapoved sama pravi, da želi cerkev, naj bi se to večkrat zgodilo, ker ne vemo,

kdaj bomo umerli, ker večkrat grešimo, in ker smo večkrat v grešnih priložnostih, da nas smert nagloma ne prehiti in ne pelje nepripravljenih v večnost. Posebno pa je treba večkrat iti k spovedi, da zamoremo pristopiti po tem vredno tudi k sv. obhajilu, kar nam je za dušo tako potrebno, kakor vsakdanja jed za telo, ker Jezus je rekel sam: „Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in ne pili Njegove kervi, ne boste imeli večnega življenja v sebi“. (Jan. 6, 54) Ker je namreč hotel Jezus biti hrana našim dušam, zato je postavil ta presv. zakrament. Kakor potrebuje telo živeža, da ne oslabi, ne opeša in ne umerje, tako potrebuje živeža tudi duša, da ne oslabi in ne umerje vojskovaje se z grehom, „kdor je od tega kruha, bo vekomaj živel“, pravi sv. pismo. (Janez 6, 52.) Jezus sam nas ljubeznjivo vabi k temu, ko pravi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživljal!“ Zato pravi sv. Bonaventura: „Kdor opušča iz lenobe sv. obhajilo, si nakopuje sam večno pogubljenje“. To so spoznali prvi kristjani, zato so pa hodili tudi vsak dan k sv. obhajilu. Včasih jim dali sv. Rešnje telo tudi seboj domu, da so se obhajali doma, če so bili bolni, ali kako drugače niso mogli v cerkev. Ali dasiravno je zapovedala poznej cerkev naj manj enkrat v letu se obhajati, imamo vendar brez števila izgledov pogostih obhajil v svetnikih, ki so se krepčali v zdravji in boleznih s tem nebeškim kruhom. Sv. Stanislav Kostka je šel vsako nedeljo in vsak praznik k sv. obhajilu; sv. Bernard, vladar Badenski, na mesec po dvakrat. Sv. Laurenc Justinijan, patriarh Beneški, je rekel, da ima pač malo ljubezni do Jezusa tak, kdor se ne sklene ž njim vselej, kedar mu je mogoče. Sv. Norbert, Magdeburški škof, je opominjal v svojih pridigah vselej kristjane, naj gredó večkrat k sv. obhajilu, ker učí skušnja in vera, da ni nič tako nevarnega za naše zveličanje, kakor zanemarjati sv. obhajilo. Hudi duh odvraca človeka od sv. obhajila, da oslabi njegovo dušo in jo potem toliko ložej premaga, kakor je tudi Holofern prekopal rake v mesto Betulijo, da je potem ložej premagal. Kteri

se ločijo od Boga v sv. obhajilu, pravi sv. Ambrož, se bodo gotovo pogubili.

Kako pa delaš spet v tem kristjan, ali se očiščuješ večkrat v letu svojih grehov in ali se združuješ večkrat z Njim v sv. obhajilu, ki je in deli večno življenje? Blagor ti, ako kreпчаš svojo dušo pogostoma s tem angeljskim kruhom, ki jo ohrani za večno življenje. Gorje ti pa, ako ga zanemarjaš in bolj skerbiš za telo, kakor za dušo, ker tako se ločiš od Njega, ki je pot, resnica in življenje.

S k l e p.

Glejte, ljubi moji! to so znamenja, po katerih se lahko sodimo, ali smo med izvoljenimi, ali ne. Daj tedaj slovo grešnemu življenju, žaluj nad dnevi, ki si jih preživel v grehu, očiščuj pogostoma svojo vest v zakramentu sv. pokore, stopaj večkrat v letu vredno k angeljski mizi, nabiraj si zakladov dobrih del in lepih čednost, da pojdeš smertno uro svatovski oblečen na nebeško ženitnino. Amen.

1880 Pridiga za roženkransko nedeljo.

(Kdaj nam bo sv. roženkranc koristil? gov. J. F.—i v Gorici.)

„Bog se ogleda na molitev ponižnih“. Ps. 101.

V v o d.

Začetek sv. roženkranca, ktereга praznik dans ohhajamo, nas opominja žalostnih, pa tudi veselih prigodb. Okoli l. 1200 so jeli novi krivoverci, Albizani po imenu, na Francoskem hudo razsajati. Oni so s svojim krivim naukom keršansko življenje tako spodkopali in svét tako spridili, da je sv. Bernard milo tožil: „Cerkve so prazne, ljudstvo brez duhovščine, zakramenti brez spoštovanja, ljudstvo umira brez cerkvene pomoči, brez pokore in spreobrnjenja“. Taka razberzdanost je posebno žalila sv. Dominika. Da grešnike na pravo pot pripelje, se podá ponižno oblečen med krivoverce, jih svarí in opominja

ljubeznjivo in kratko, in jim odkriva zmote, v ktere so bili zamreženi. Da bi pa Bog njegov trud blagoslovil, moli veliko in serčno, opravlja spokorne dela in prosi s solznimi očmi nebeško kraljico, da bi za njega prosila in mu na strani stala. In glejte, nek dan se mu Marija devica prikaže, ga uči moliti sv. roženkranc ter ga zagotovi, da po tej molitvi se bo razberzdani svét spreobernal. In taka je bila. „Neštevilno grešnikov“ — tako piše nek učen mož — „se je spreobernalo, že ugasnjeni duh pokorenja je zopet oživel; in zdelo se je, kakor da bi bili skorej vsi ljudje angeljci postali“. Toliko je sv. roženkranc koristil. In zakaj nek? Zató ker so roženkranc prav opravljali. „Verni kristjani“, — piše sv. oče papež Piji V. — „so se po takem premišljevanju vneli, po tej molitvi goreči postali in se tedaj v vse druge ljudi spreobernali“. Kar bi pa jaz rekel z drugimi besedami: Roženkranc jim je koristil zato, ker so ga prav molili in pridjane skrivnosti prav premišljevali. Glejte tedaj, kaj je tudi nam storiti, ako hočemo, da nam bo sv. roženkranc koristil. Mi ga imamo

1. prav moliti, in
2. prav premišljevali.

Naj vas tega dans na kratko podučim v imenu Jezusa in Marije, kterima darujem vsako besedo, vsak glas svojega današnjega nauka.

Razlaga.

1. Sv. roženkranc je lep venec spleten iz apostoljske vere, več očenašev in obilno češenasimarij; je tedaj molitev. In kot molitev ga moramo prav moliti, to je: s pravo pobožnostjo, s čistim ali vsaj zgrevanim sercom.

a) Molitev je povzdigovanje duše k Bogu. V molitvi se duša z Bogom pogovarja. In s kako spodobnostjo se ima to goditi pred Stvarnikom nebes in zemlje? Sv. Avguštin nam zunajno potrebno pobožnost pri molitvi takole popisuje: „Kteri molijo, se obnašajo zunajno, kakor se spodobi njim, ki prosijo; pripognejo kolena, stegnejo roké, padejo na zemljo in pokažejo sicer še marsikak drugi sad spoštovanja v obrazu in zaderžanji“ Tej zunajni pobožnosti, kakor nam jo sv. Avguštin

popisuje, je treba, da pridenemo tudi znotrajno pobožnost, ktera obstoji v tem, da postavljeni v živo pricujocnost božjo le na to mislimo in le to prevdarjamo, kar v molitvi z ustmi zgovarjamo. S tako zunajno in znotranjo pobožnostjo opravljena molitev bo Bogu gotovo všeč, kakor nas sv. Duh uči, rekoč: „Bog se ogleduje na molitev ponižnih in nikar ne zaveržuje njih upitja“ (Ps. 101). S tako pobožnostjo se ima tudi sv. roženkranc moliti, ako hočemo nebesom se prikupiti, kakor nekdanj sv. Bernardin Sienski. Ta svetnik je vsak dan z vso potrebno pobožnostjo na golih kolenih sv. roženkranc molil. Neki dan se mu Marija devica prikaže, zagotovivši ga rekoč: „Bernardin, moj pobožni služabnik! ti mi močno dopadeš zavolj te pobožnosti“. — Preljubi kristjani! prizadevajmo si tudi mi Bogu in Mariji dopasti po roženkranski molitvi. Zatoraj vi hišni gospodarji skerbite, da se vaša družina pri opravljanju te molitve z vso spodobnostjo obnaša; vi, ki poprej molite, skerbite, da bote vselej zastopno in po času molitevne besede zgovarjali; vi, ki odgovarjate, skerbite, da bote z vsem spoštovanjem svoj del molili. Vsi skupej pa varujte se kakoršnih koli napak, ki se pri opravljanju te molitve v marsikaki družini zapaziti utegnejo. In nikar ne bodite misli neke žene, od ktere sem slišal nekdanj praviti, da je naj raji sv. roženkranc molila; ali veste zakaj? zató je ona sama rekla, ker med prebiranjem patnošternih jagod zamorem ob enem tudi na svoje opravila misliti. Uboga reva ni imela pravega zapopadka roženkranske molitve; zatoraj jo je slabo brez znotrajne pobožnosti opravljala. Varujmo se takih napak, rečem, zakaj Bog pravi: „Preklet je tajisti, ki Gospodovo delo slabo opravlja“. (Jerem. 48)

b) Toda ni zadosti še, sv. roženkranc le pobožno moliti, ampak moliti ga imamo in moramo z čistim ali vsaj skesanim sercom. „Kakor kmet“ — pravi sv. Lovrenci Justinijan — kedar hoče polje obdelovati, vse ternje in ves osat in vès plevel izriti mora, da mu bo njiva rodovitna; ravno tako moramo tudi mi iz njive našega serca odpraviti greh in vse zadržke, da nam bo naša molitev koristila in naša pobožnost prijetna“. Je tedaj naša vest s kako smertno pregreho obtežena, je treba da se pred molitevjo skesani k Bogu

obernemo in za odpuščanje naših grehov prosimo. Ta nauk velja od vsake molitve, tedaj tudi od sv. roženkranca. Roženkranc je scer mogocna molitev, marsikomu je že obilno gnad zadobila; toda zastonj bi jo opravljali tisti, ki so smertnemu grehu udani in se nocejo ogibati bližnje priloznosti v greh. Po tem takem molitev sv. roženkranca ne bo nic pomagala vam, o lahkomiseljni grešniki! ne tebi mladenec, ne tebi deklina, ako sta v nesramnem grehu zapopadena; ne tebi hišni sin, ne tebi hišna hci, ako po plesišcih svojo nedolžnost prodajata; ne tebi, hišni gospodar, ne tebi, hišna gospodinja, ako s sosedi v sovražtvu živita, zdražbe delata in jih podtikata. Nic vam ne bo pomagal sv. roženkranc rečem; zakaj Jezus in Marija, katerih imeni tolikokrat v roženkrancu izrekujete, sta lepša od lune, čistejša od solnca, sta prijatla le čistih duš, tudi skesanih grešnikov, nikar pa ne sprejemata in ne oblagrujeta tistih molitev, ktere iz oskrunjenih posod terdovratnih in lahkomišljenih grešnikov izhajajo. „In ako bote tudi vaše roke iztegovali, jaz pa bom svoje oči od vas obrnil; in kedar bote veliko molili, vas ne bom uslišal; zakaj vaše roké so polne kerví“. (Izaia.) Tako govori sam večni Bog; jaz pa pristavim, kar je rekla nek sama Marija devica nekemu človeku, ki je scer roženkranc, pa grehu udan, opravljal; rekla je, namreč: „Hočeš, da bo tvoja molitev nebeški kraljici všeč, nikar ji ne nosi ovelih cvetlic, ampak spleti ji venec iz lepih in živih rož; zakaj tiste, ktere daruješ, so brez dišave, brez svitlobe“. — Kristjani! nikar toraj ne zabimo, da sv. roženkranc je molitev, ktera se ima kot vsaka druga molitev prav opravljati: a) s pravo pobožnostjo in b) s čistim ali vsaj skesanim sercom. Sv. roženkrancu se pa tudi skrivnosti sv. vere prikladajo, ktere imamo pa tako premišljevatí, kot vas bom še nadalje podučil.

2. Skrivnosti, ki jih molitvi sv. roženkranca pristavljamo, nas na vesele, žalostne in častite prigodbe naše svete vere opominjajo. Da te skrivnosti prav premišljujemo, je treba, da si v duhu predpostavimo vse okoljnosti, v katerih sta Jezus in Marija poleg izgovorjenih skrivnost se znašla. Postavim, mi si moramo skrivnosti veselega dela tako živo misliti, kakor

da bi res z lastnimi očmi vidili, kakor da angelj Gabriel Mariji naznanja spočetje Sinú božjega, kakor da Marija po Tega spočetju k svoji teti v hribe potuje, kako da ga rojenega v merzle jaslice položi, kako da ga po 40 dneh v tempeljnu daruje, kako skerbno da ga zgubljenega 12letnega fantiča po Jeruzalemu išče, dokler ga ni v tempeljnu med pismouki sedečega našla. Tako pri premišljevanji prvega dela. K drugemu delu sv. roženkranca se pa pristavljajo žalostne skrivnosti iz Jezusovega terpljenja. Tudi teh si moramo tako živo pred oči postaviti, kakor da bi bili sami pricujoči in vse vidili, kako da Jezus v vertu Gecemani kervav pot potí, kako da so ga v Kajfeževem dvoru pri stebru napetega bičali in s ternjem kronali, kako da je vreber težki križ nesel, in slednjič na njem prebitke smerti umerl. In kedar k tretjemu delu sv. roženkranca pristavljamo častite skrivnosti sv. vere, se moramo v duhu podati najpred k grobu, iz kterega Jezus veličasten izhaja; se moramo potem podati na oljsko goro, kjer se Jezus vpričo svojih aposteljnov v nebesa vrača; se moramo na dalje postaviti v Jeruzalem pred uno hišo, v kateri so aposteljni prijeli sv. Duha pod podobo gorečih jezikov; tudi si moramo živo misliti, kako da Jezus svojo ljubeznjivo mater Marijo v nebesa vzame in jo posadivši ob svoji desnici krona v kraljico nebes in zemlje. Kaj menite, o kristjani, ako si bomo skrivnosti sv. roženkranca po taki poti predpostavljali in jih v sercu prevdarjali, ali nam ne bo vse to v velik dušen blagor? Ne dvomim. Vam storim priliko. Ko se je Absolon s svojo puntarsko armado Jeruzalemu bližal, zbeži David, njegov oče iz mesta, zapustivši v brambo svoje palače in svojih zakladov ne možé, ampak le desetero žen (2. kralj. 15). In to zato, kakor uči sv. Krizostom, da bi njegov sprideni sin Absalon brez naj manje opore v očetovo hišo stopil. Zakaj mislil si jo je David, da njegovega puntarskega sina ne bo zamogla nobena reč bolj omeciti, kakor če pridši v palačo zagleda sobo, v kterej se je rodil, zagleda hišo, v kateri je bil zrejen, zagleda mizo, pri kateri je bil hranjen; sploh če zagleda vse tiste kraje, kjer je toliko dobrot in milost od svojega ljubeznjivega očeta užival. David je terdno upal da po tem takem se bo sin spreobernal in nehal ga čedalje preganjati. Kristjani!

zdi se mi, da enaki namen, kterega je David s svojim hudobnim sinom imel, je tudi Marija z nami grešniki imela, ko je po sv. Dominiku molitev sv. roženkranca upeljala. Hoti nas je namreč po pridjanih skrivnostih sv. roženkranca opominjati vseh gnad in dobrot, ktere so nam po življenji, terpljenji in smerti našega zveličarja Jezusa Kristusa došle in nam še vedno dohajajo; in terdno je upala, da po takem premišljevanji se bodo pravični v dobrem uterdili, grešniki pa se grehu odpovedali in tedaj uni in ti zveličansko pot hodili. In kakor smo koj v začetku današnjega nauka slišali, je Marija res ta namen pri nekdanjih kristjanih dosegla. In nikar ne dvomim, da ga bo tudi pri današnjih kristjanih dosegla, ako bomo le skrivnosti sv. roženkranca resno k sercu jemali. In kako ne? Kterega sercé ne bo ljubezni do Jezusa zagorelo, kedar premišluje v 1. delu, kako da je On iz gole ljubezni do naših duš clovek postal, in v 2. delu, kako da je On za nas prebritkega terpljenja in sramotne smerti na križu umerl? In kterega vera se ne bo uterdila, kedar premišluje Jezusa, kteri kot zmagovavec smerti in pekla iz groba na tretji dan ustaja? In kterega upanje se ne bo pomnožilo, kedar vidi Jezusa, ki se po časnem terpljenji v nebesa na desnico božjo podá. Pač, ako bi bili še tako terdovratni grešniki, mi bi se morali po premišljevanji takih skrivnost omečiti, poboljšati in v dobrem povišati. Zakaj skrivnosti sv. roženkranca premišljeva je bi prevzetni ponižni postali, ako zagledamo samega Sinú božjega v podobi revnega hlapca zaničevanega; jezicni bi se gotovo ukrotili, ako preudarimo, s kako prečudno krotkostjo da je Jezus bičanje, zapljuvanje in sramotno smert na križu prestajal. Revni in težavni bi gotovo brez naj manjega godernjanja svoje križe prenašali, ako si po pridjanih skrivnostih častitega dela Jezusa v nebesih mislimo, ki jih hoče vsem tistim podeliti, ki ž njim vred radovoljno terpijo. Glejte koliko lepih čednost bi si mi v venec vpletali po modrem premišljevanji skrivnost sv. roženkranca. Takih čednost bi si nabrali, ki vsakega cloveka v ljubljenca božjega spremenijo in mu naklonijo vecno placilo.

Sklep.

Keršanski bratje in sestre! Jaz vam v sklep svojega današnjega govorjenja drugega pristaviti ne morem kot da vas serčno prosim: Molite radi in prav pogostama sv. roženkranc, toda tako pripravljene kot smo dans slišali. O kako goreče ga niso svetniki molili! Sv. Francišk Salezi, čeravno preobložen z vsakdajnimi opravili, ga je 40 lét molil, ni ga zane-marjal le en sam dan. Sv. Boštjan blapec, je sv. roženkranc clo popotovaje ob svojem času molil. Ni manjkalo takih, ki so se mu zavolj tega smejali, toda to ga ni ustrašilo, to sv. molitev goreče opravljati. Sv. Francišk Ksaveri je iz velikega spoštovanja do te molitve paternošter vedno okoli vratú nosil. Molili so sv. roženkranc ob vsakem času žlahtni gospodje in njezne gospodične, in prepričan sem, da ga obilno njih še dandanašnji moli. Ali vendar je tudi mnogo njih, ki ga še moliti ne znajo, ali ga moliti se sramujejo ali clo ga zanicujejo kakor takega, ki se le starim in zarobljenim spodobi. — Reveži, vi se sramujete svojega lastnega blagora, ki bi vam po tej prav opravljeni molitvi dohajati utegnil! — Mi ga hočemo pobožno moliti, serčno ga prevdarjati in pridno vanj vpletati imeni Jezusa in Marije, in prišel bo čas, da nas bota pa Jezus in Marija v nebesih opletla z vencom nevenljivega življenja. Amen.

Beseda,

ktero so na sv. Višarjah romarjem govorili milostljivi Kerški knezoškof

Dr. Valentin Wiery

o peti stoletnici na dan obiskovanja dev. Marije l. 1860.

Danes obhajamo praznik obiskovanja device Marije, pa v takih okolšinah, kakor prej ko ne nikdar poprej, in tudi, kakor nikjer drugod. Marija zasliši angelsko oznanenje, da bo mati nar Višega — in berž se napravi na pot v gore k svojej teti Elizabeti, njej sporočit veselo oznanilo; zakaj, kakor sv. Ambrož pravi: „Gnada sv. Duha ne pozna lenivega

obotavljenja“. Polna spoštovanja do visoko češčene pozdravi Elizabeta Marijo: Kako je vendar to, da mati nar Višega pride k meni? Marija pa vzklikne polna radosti in svoje občutke razlije v ono hvalno pesem, ki primere nima . . Magnificat . . . Poveljuje moja duša Gospoda . . . in pravi: od seh dob me bojo zveličano imenovali vsi rodovi“.

Kako pomenljivo je danes vse to za nas! Terdno prepričani, da je Sin božji kot odrešenik na svet prišel, in si Marijo v svojo mater izvolil, smo tudi mi z velikim veseljem na goro prišli, in z Elizabeto pozdravljamo Marijo kot mater našega odrešenika. Tukaj čutimo prav živo, kaj hoče reči: „od seh dob me bojo zveličano imenovali vsi rodovi“. Zakaj po sto in tavežent jih pride semkaj, da zveličano imenujejo visoko češčeno. Preljubeznivi! verjemite mi, da me globoko v serce veseli, da je moja nar večja tolažba, viditi sveto gorečnost, ki se tukaj razodeva. Ravno kar da so postali poti pripravní, ravno kar da se je začelo sv. leto — in že jih vse murgoli pobožnih romarjev od vsih strani, iz dalnih in bližnih krajev; vsi poti se odmevajo od svete molitve in pobožnega petja; cerkev se ne izprazni pobožnih, pri spovednicah ne zmanjka spokornih, in miza gospodova je zmirom obsedena od lačnih kruha večnega življenja. Mar nima veseliti višega pastirja, če vidi takšno pobožnost, ga mar nima veseliti in mu globoko ganiti serce, če vé, kako nevpehani delajo njegovi duhovniki: nobena težava, nobena nevarnost za zdravje ali življenje jih ne prestraši, da le te, ki po tolažbi in kruhu večnega življenja zdihujejo, oskerbijo in okrepčajo, kako da od zjutraj zgoda in pozno v mrak tem strežejo, ki semkaj prihajajo iskat si pri Marii tolažbe in pomoči. Zatoraj se pa tudi vsem pri tej priložnosti zahvaljujem iz celega serca: duhovnemu predstojniku in tudi vsem njegovim zvestim sodelavcom in pomočnikom. Pa tudi vam, preljubeznivi! za sve tiste, ki so že tukaj bili, ali pa še prišli bojo, svoje veselje razodenem zavolj one pobožnosti, ktera vas je semkaj pripeljala na ta sv. kraj; — zares zares! vi ste si poseben del izvolili, kateri vam ne bo odvzet!

Premišljuje pak, zakaj ste priromali, premišljuje, kaj vas je k temu nagnilo?

Petstoletni spomin obhajamo, kar ta romarska cerkev stoji. Kaj hoče to reči? Pet sto let je minulo, in ni jih več: letá sv. kraj pa še stoji, in nobene homatije ga niso mogle pokončati. Kakšni viharji so razsajali v totih 500 letih v gorah in skalovju, ki nas tukaj obdaja; kako je kamen od kamena, kako skala od skale se rušila in s strašnim šumom germela v globočino! Nekdaj so po tih gorah se majali temni gojzdovi, in sedaj vidite skoraj samo golo, pusto skalovje! Kakšno pokončanje so napravljali hudourniki, kolikokrat so že svoj tek spreminjali! Pet sto let — koliko je v tem času samo v naši domovini (kaj še le po vsem svetu) se zgodilo? Kolikokrat so bile ceste, ki v podnožju tote gore mimo peljajo, napolnjene s premagovavcom, kolikokrat s premaganim, kolikokrat je tudi tukaj divjala kervava vojska! Kako je tudi skušala kriva vera se tukaj vgnezditi — in glej! na letej gori, na tem sv. kraju, so vsi viharji brez sledú odbučali. Ko je letó sveto hišo božjo kaka škoda zadela, si je berž spet opomogla. Koliko krajev ne vemo več imenovati, ki so v 500 letih cveteli: semkaj pa brez prenehanja dohajajo pobožni romarji po težavnih potih, da si ravno se ne nadjajo nobenega okrepčanja, nobenega posvetnega dobicka. Ali to ni živ dokaz, da reka viša roka ta kraj varuje in ohranjuje, in da kakor jeklo železo neki poseben vzrok človeške serca in ljudi semkaj vleče?

In kateri je ta vzrok? Deloma nam ga že kralj David pove, ki tako lepo prepeva: K goram sem povzdigoval svoje oči, od kod mi ho pomoč došla? To je vzrok: vera vleče in pelje ljudi gorsem na goro, in vera potegne gnado božjo iz nebes in božja dobrotá in človeška prošnja najde uslišanje. Človek se tukaj bolj zbran in z večo gorečnostjo, z večo podarljivostjo Bogu bliža, in Bog mu toliko raji in hitreje na pomoč pride, ker vidi tolikšno gorečnost, in ker srednica pri njem za človeka beseduje.

Ali toraj tisti ne bojo uslišani, ki doli v dolini ostanejo, in semkaj ne pridejo? Tako bo le tisti popraševal,

ki nima nobenega pravega zapopadka od naše pobožnosti (andohti). Da! kdor noče lezti na goro popolnamosti, kdor zdolej ostane v globočini mehkužnosti, seveda tak ne bo uslišan. Kogar pa vleče proti tistej višavi, odkodar je Sin božji prišel, kamor je svojo mater k sebi vzel, kjer je tudi nam prebivališča pripravil, naj že zavolj kruljevosti, ali slabosti in bolehnosti, ali pa na kako drugo vižo zaderžan ne more na to sv. goro priti: vendarle plazi na višino, kjer najde svojega Boga in pri njem uslišanje. Ali je toraj zastoj, in zgubljeno delo, v takej težavi se gorsem truditi na sv. goro? Tako bo spet le tisti popraševal, ki od take pobožnosti ničesar ne zastopi. Prašaj tiste sto in tavežente, ki so tukaj bili, ali so kedaj v svojem življenju s tako gorečnostjo molili, tako razkesano se spovedovali, tako pobožno nar svetejše rešnje telo sprejemali; — in mar taka molitev in taka priprava ne bo uslišana? Se veda je Bog povsod pričujoč, in v svojej neskončnej dobroti nam povsodi rad pomaga; vem, da sama večna resnica pravi: „Pride ura, da ne bote na letej gori, ne v Jeruzalemu Očeta molili . . . Bog je duh, in kateri ga molijo, ga v duhu in resnici naj molijo“. Se veda je Bog povsod ravno tisti, — ali mi nismo povsodi ravno tisti, in kakor marskteri kraj nas bolj k veselju, ravno tako spet drugi nas bolj k pobožnosti spodbuja, in če se naša molitev vzdiguje proti nebesom, se doli k nam ponižuje božja milost. Mar tega ne bomo verjeli? ali mar nam ne bo prav, da Bog, ki povsodi rad uslišuje naše prošnje, na nekterih krajih prav posebno k molitvi nas sili? Povsodi po zemlji je Gospod Bog razdelil vrelce, in dokler si ti čverst in zdrav pri domacej studenčnici, je drugi primoran, poiskati si zdravilnih vrelcev, da bi okreval in ozdravel. Mar bomo Bogu zamerili, da je take ozdravilne vrelce stvaril? In mar bo — vas še enkrat baram, mar nam bo neverjetno ali nam prav ne bo, da je Bog posebne ozdravilne vrelce ali studence stvaril tudi za tako mnogo bolnih duš? O nikar! vi, ki ste z menoj semkaj prišli, vi tega ne dvomite in si hočete zadobiti iz tega studenca zdravje in moč. O le zajemajte iz njega s vso močjo vere in ljubezni! Najte da vaše serca čisto

vtonejo v premišljevanju božjih dobrot, ki ste jih do seh dob sprejeli in povzdiguje in sklepajte svoje roke proti nebesom za pomoč, ki vam je za prihodnost potrebna. Molite za se, in tudi za vse ljube svoje, ki ste jih doma pustili, in za vse tiste, ki so daleč od vas, ali pa ki že počivajo v hladnej zemlji! Molite za spreobrnjenje tistih, ki so neverni in se nočejo spokoriti, da bi Marija — ki je pribežališče grešnikov — jim posvetila, jih zavernila, peljala na pot pokore!

Pa tudi sami za se k njej se obrnite, da bi ona vam dar pravega razkesanja, resničnega obžaljenja, svetega naprejšvetja sprosila — da bote ravno tako, kakor vas je zdrava gorska sapa okrepčala, tudi v svojih sercih ozdravljeni in okrepčani, kot novi ljudje nazaj se vernili k svojim opravkom. Kdor je semkaj prinesel težki kamen jeze in sovražtva, naj ga verže in zažene v globočino pozabljenja, da bo s lehkim sercom nazaj se povernil na svoj dom.

Kdor je do semkaj težko butaro vlačil krivičnega blaga, naj jo verže od sebe in terdno sklene, vse popraviti, pravično poravnati svoje premoženje, da bo s prostimi rokami in mirnim sercom nazaj se povernil k svojim ljubim!

In kdor je prišel vklenjen v železne spone pregrešnega znanja, naj se ne pusti več vkleniti, ker mu je tukaj vez odvzeta bila, temuč mater čiste ljubezni si naj vzeme za naprej v posnemo in izgled!

Kdor na takej višavi stoji, se ne sme pogrezniti v strašno globočino! Ali tudi naše naj bolje napredvzetje je slabo brez žegna iz nebes. Zategadelj se obrnemo k tebi, o mati pohlevna, mati pravična, mati precista, o Marija! Ti si nas semkaj gnala in pripeljala — o ne razpusti nas neuslišanih! Mi vpijemo k tebi v stiski sedajnega časa za našega višega poglavarja, močno stiskanega sv. očeta — mi te prosimo za našega hudo skušanega cesarja in ves cesarjev rod — mi te prosimo za celo našo duhovno in deželsko gosposko, — mi te prosimo za vso našo žlahto, prijatelje in znance, in za usmiljenje v težavah in britkosti naše duše! Saj še nikdar ni se slišalo, da bi ti bila zavergla tistih, ki so te kaj prosili, in glej! mi smo te na tem kraju poiskali, kjer si že toliko gnad prav obilno delila — na praznik tvojega obiskovanja smo sem-

kaj prišli; — o izprosi nam pri svojem božjem Sinu tisto gnado, da bomo, kolikorkrat nas bo s skušnjavami obiskal, tiste vselej srečno prestali, in da, če pride nas rešit, njegove roke ne bomo zavergli, timveč tebe in tvojega Sina v življenju in smerti se oklenili. Amen.

Pridiga v god povišanja sv. križa.

(Pomen in korist Jezusovega povišanja; gov. J. Š.)

„Zdaj je sodba sveta, zdaj bo vojvoda tega svetá izveržen. In jaz kedar bom povišan iz zemlje, bom vse k sebi vlekel“, Jan. 12, 31—32.

V v o d.

Mislím, da ni človeka, kateri po pravici imé kristjana nosi, in se k veri križanega Jezusa spozná, ki bi ne govoril s sv. Pavlom: „Nočem se v drugem hvaliti, ko v križu Gospoda našega Jezusa Kristusa, v katerem je meni svét križan in jaz njemu“. Te besede, ki bi nam imele vedno v mislih biti, morajo sosebno današnji dan iz naših ust doneti, ko vesoljna cerkev, in sosebej mi J. farani, in vi sosedje, ki ste k nam priromali, spomin križanega Jezusa obhajamo; znano vam je imé današnjega praznika: „Povišanje sv. križa“. — Poslušajte, kaj nam „Djanje Svetnikov“ od današnjega praznika pripoveduje. Sv. križ Jezusov je bil zraven njegovega groba zakopan, in je tu tri sto let skrit ostal, dokler ga ni cesarica sv. Helena, mati imenitnega cesarja Konštantina srečno našla. Djala ga je v sreberno skrinjo, in položila v lepo cerkev na hribu Kalvarii ali mertvaških glav, katero je Konštantin izzidati ukazal. Ondi je bil sv. križ od leta 335 do leta 614 v veliki časti. V letu 614 je Kozrev II. Peržanski kralj s silno vojsko Jeruzalem premagal in strašno morijo počel; osemdeset tisoč ljudi je dal pomoriti, in veliko jih je seboj v sužnost peljal; med temi je bil tudi Caharija, pobožen Jeruzalemski patriarh. Kar je pa kristjanom najteže djalo, je bila zguba sv. Jezusovega križa, ktereга je Kozrev dal na Peržansko v svoje veliko mesto Ktezifont odpeljati. Ta velika nadloga je bila od Boga pripuščena zavoljo velikih pregreh. Keršanske

dežele so bile premagane, plenjene in z morijo napolnjene, ker so se z grehi božje pomoči nevredne storile. Kozrev pa svetemu križu, ki ga je dal seboj odpeljati, ni nobene nečasti storil, ampak okinčati ga je dal z biseri in žlahnimi kamni, in ga verh svojega prestola postaviti. Tako je clo malikovavski kralj sv. križ močno v časti imel.

Pobožni cesar Herakli je bil zavolj zgube sv. križa močno žalosten. Ker ni imel dovolj močne vojske mogočnega sovražnika premagati, ga je mirú prosil. Kozrev zavolj veliko zmag ošaben, ni od začetka nič hotel od tega slišati. Nazadnje vendar privoli, pa s tem pristavkom, da mora Herakli keršansko vero zapustiti in Peržanskega boga, to je solnce, moliti. Zavolj takega terjanja se je pobožni cesar razserdil, in ker je vedel, da gre za čast božjo in za sv. vero, je sklenil vse si prizadjati, da bi bil tako hudoben sovražnik ponizán. Najpred je začel moliti, in je zbral vse keršanske vojake svojega cesarstva. Svojim podložnim je ukazal Boga potolažiti s postom, s sprevodi, z molitvami, z vbogaimo dajanjem in z drugimi dobrimi deli, ter ga pomoči prositi. Tudi z lastnim razgledom jih je k temu opominjal. Potlej je šel Kozrevu naproti s svojo vojsko, dasi je bila mnogo slabša od Kozrevove. Svojim vojakom je zapovedal z vso ojstrostjo, da naj se varovajo tatvine, tolovajstva, preklinjevanja in drugih pregreh, ki so sicer v navadi, da bi božji pomoči, ktere je v vojski najbolj potreba, napotja ne delali. Vzel je podobo Križanega v roke, na njo kazal in vojakom serčnost delal, rekoč: da naj pomislijo, za čigavo čast se potegajo, da je življenje v taki vojski najbolje k pridu obernjeno, in da ni mogoče bolj izvišeno umreti, kot če gre za božjo čast in sv. vero. Tako je keršanska vojska serčnost dobila; in je neprestrašeno šla nad sovražnika. Trikrat se je sovražnik z vso besnostjo in z najsilnejim naskokom zaletel s tremi različnimi vojskami pod varstvom treh najhrabrejih vojskovodjev. Pa vse tri vojske, z njih vojskovodji vred so bile potolčene, in celo Kozrev sam se je moral v beg spustiti. Njegov najstarij sin Siroe ali Sirev, ktere ga je bil od nasledstva v kraljevanju zavergel, se je te priloznosti poslužil umoriti svojega očeta, kakor tudi Medarsa, ktere ga si je bil oče za svojega sopravitelja izvolil.

Da se je Sirev zamogel na prestolu ustanoviti, je cesarju Herakliju mir ponudil. Tota je ponudbo prejel najpred s tim pogojem, da naj mu Sirev nazaj pošlje sv. križ. Sirev mu je torej nazaj poslal sv. križ ravno v tisti sreberni skrinji, v katero ga je bila nekdaj sv. Helena položila: dalej je tudi izpustil patriarha Caharija in vse druge vjetnike. Jeruzalemski patriarh Caharija in verni so iz Perzie v Jeruzalem sveti križ veselo spremili leta 628. Vse keršanstvo je Boga hvalilo. Cesar Herakli kakor tudi mnogo vernih je prišlo v Jeruzalem sv. križ počastit in ga postavit v cerkev na gori mrtvaških glav, kamor ga je bila sv. cesarica Helena kakih tri sto let popred djala. Cesar Herakli je hotel sam nesti sv. križ na goro Kalvario. Napravili so tedaj slovesen sprevod. Duhovščina so šli najprej. Duhovni očak in vsi dvorjani, ter čudo ljudstva vsi so bili v lepem redu. Cesar zadene sv. križ na rame in ga en čas skoz mesto nese. Ko so pa do vrat prišli, skoz ktere se iz Jeruzalema na goro Kalvario gre, je bil cesar od božje nevidene moči ustavljen. V skerbi je bil; silil se je naprej iti, pa zastonj si je prizadeval. Duhovni očak Caharija je zdaj po božjem navdihnjenju rekel: „O cesar! tvoje preimenitne oblačila, glej, so malo podobne ponižnemu Jezusu“. Cesar se je v ponižne oblačila preoblekel, in v teh je lahko nesel sv. križ na Kalvario, in patriarh ga je častito položil na kraj, kjer je popred bil. Veselo pobožnost so Bogu v čast obhajali in njega vsegamogočnega ter milostivega hvalili, in se razšli. Ravno to se imenuje povišanje sv. križa, katero je bilo 14. dan kimovca v letu 629.

Od povišanja sv. križa hočem tudi jaz vam dans govoriti in razložiti:

1. Kaj je Jezus sam od svojega povišanja na križu govoril,
2. kako tolažljive so besede njegovega povišanja za nas.

Molimo še pa poprej, ko hote dalje čuli, z materjo cerkvijo: O Bog, ki nas današnji dan z obletnico povišanja sv. križa razveseljnejš, dodeli našim milim prošnjam, da vredni postanemo dobrot tistega odrešenja, kterega skriv-

nost smo spoznali; po Jezusu Kristusu tvojem sinu, ki je bil za nas na križu povišan.

Razlaga.

1. Akoravno se farizeji sploh Jezusu niso dopadli, je bilo vendar tudi med njimi iznime najti; med mnogo hudobnimi je bil eden blag, resnico in pravico ljubeč mož po imenu Nikodem, kateri se je od drugih farizejev razločeval, Jezusa v časti imel, in mu ljubezen skazoval, med tem, ko so ga drugi odurjevali, zaničevali in sovražili do smerti. Jezusova imenitnost, in množina njegovih čudotvornih djanj, to je, čudežev, ga nagiblje se ž njim bolj soznaniti; ker ga je pa še strah pred ljudmi zadrževal, se očitno k Jezusu spoznali, je šel skrivoma in ob noči k njemu in je počel svoj govor z besedami: „Mojster! znamo, da si od Boga poslani učenik; zakaj nihče ne zamore znamenj storiti, ktere ti delaš, ako ni Bog ž njim“. Božji odrešenik, od kterega prerok govori: „da tlèce žarjavke vgasniti ne pusti“, tudi resnice žejnega in lačnega farizeja ni praznega odpustil; ampak ga je poučil od imenitnosti božjega kraljestva, od svoje božje natore od potrebe sv. kersta, in od skrivnosti človečjega odrešenja na znamenju sv. križa rekoč: „Kakor je Mozes v puščavi kačo povišal, tako mora tudi sin človekov iz zemlje povišan biti, da sleheren, ki na njega veruje, ne bo pogubljen, ampak zadobí večno življenje“. Gospod tukaj v misel jemlje neko zgodbo sv. pisma stare zaveze, katero moram v kratkem opomniti, da bomo njegove besede ložej umeli. Zgodba od povišane ali povzdignjene kače v puščavi se nam v četertih Mojzesovih bukvah takole pripoveduje. Po izhodu iz Egipta so se Izraelci več let v puščavi zadrževali, in so že svojega potovanja močno nevoljni bili, tako, da so jeli na glas mermrati in godernjati zoper Mojzesa, in celo zoper Boga: „Zakaj si nas peljal iz Egipta, so govorili prederzneži, da zdaj v puščavi poginemo? nimamo kruha, pa tudi vode nam manjka, in nad prazno mano nam že tako več dolgo merzí. Právicni Bog ni spregledal tolike prederznosti svojemu ljudstvu; poslal je strupenih kač med nje, ki so njih mnogo ostrupile in pomorile, in se „žareče kače“ klicale. Prestrašeni zavolj te

očitne kazni, hitijo Izraelci k Mojzesu in ga prosijo za njegovo priprošnjo pri Bogu, naj bi jih rešil teh strupenih gadov. Mozes, ki je bil blagega serca, je pozabil vse razžaljenje in je molil za pregrešno ljudstvo, in dobrotljivi Bog mu odgovori: „Naredi si kaco iz bronu, in jo povišaj v znamenje, da, kdor piven od strupene kače, se ogleda na to brončeno, mu strup ne bo škodoval, in on ostal pri življenju“, kar se je tudi godilo. Kakor kača na lesu, je htel toraj Jezus Nikodemu reči, mora tudi sin clovekov biti na križu povišan, da ljudje, ki so do smerti ranjeni z grehom, kateri je po kaci na svét prišel, verno in zaupljivo pogledujejo na križu povišanega božjega in clovečjega sina, se grešnih ran ozdravijo, večne se rešijo smerti, in se posvetijo k večnemu življenju. „Kakor je Mojzes v puščavi kačo povzdignil, tako mora tudi sin clovekov biti povišan, da vsak, ki na Njega veruje ne bo pogubljen, ampak ima večno življenje“.

Druge besede, ki jih je Jezus zgovoril zastran svojega povišanja na križu, se berejo v današnjem sv. evangelju. Po svojem veličastnem vходу v mesto Jeruzalem, kedar se je že Njegova smert bližala, je rekel očitno in glasno pred zbrano množico: „Zdaj je sodba sveta, zdaj bo vojvoda tega sveta izveržen; in jaz kedar bom povišan iz zemlje, bom vse k sebi vlek“l. V razjasnenje teh besed pristavi evangelist: „to je rekel, naj bi oznanil, kakove smerti bo umerl, namreč, povišan iz zemlje na križu“. V tem pomenu je tudi ljudstvo njegove besede vzelo, zatoraj so nekteri pregovarjali: „Mi smo slišali iz postave, da bo Kristus vekomaj živel; kako tedaj zamoreš govoriti: Sin clovekov mora povišan, mora križan biti“. Popred pa še, ko je Jezus te besede zgovoril, se je na njegovo molitev: „Oče! poveličuj svoje ime“, glas iz nebes slišal: „sem ga poveličal in ga hočem tudi zanaprej“. Ta glas pomeni, je htel Jezus reči: Zdaj je sodba sveta in se je približal tisti hip, v katerem bo svét ne po božji pravici, ampak po usmiljenju obsojen, ne v pogubljenje, ampak k življenju. Do zdaj je svét zdihoval pod neumnostjo paganstva, v jarmu nar ostudnejih pregreh, pod oblastjo satana, oddaljen od Boga, kreposti in od večnega življenja. Svét se mi smili, prišel sem ga rešit, po meni bo vodja tega svetá izveržen,

izgnan iz človečjih duš in trupel, izgnan iz cerkev, altarjev in domačih hiš, kjer so mu se doslej trapasti ljudje vklanjali, in to se bo dogodilo, ko bom povišan na križu, kterega moč bo vse ljudi na-se in k meni vlekla, jude in ajde iz vseh strani svetá, k veri na-me, k spoznanji edinega, pravega Boga in h krepostnemu življenju. Satanovi oblasti jih bom odtergal, njim naložil lahko breme mojega jarma in si jih tako pridobil. Te besede so se dopolnile natanjko. Radostnih in zahvalnih misel se polni naše serce, in smo primorani s papežem Leonom velikim izklicati: „O čudovita moč križa! o neizrecena krasota Jezusovega terpljenja! Takrat si ti, o Gospod, vse na-se vlekkel, ko si bil na križu povišan, in tri cele ure stegoval svoje roke k nevernemu in protivnemu ljudstvu! Takrat bi bil moral celi svét tvoje božanstvo spoznati. Tvoj križ je vir vseh blažil in studenec vseh milost. Po tvojem križu se deli vernim moč, ki jih v slabostih podpira, zmožnost, ki jim odjemlje sramoto, življenje, ki jih reši večne smerti“. Koliko tolažbe že v teh besedah ne najde naše serce! Toda še večje veselje bomo našli, le malo poterpite.

2. „Zdaj je sodba sveta“. Te besede se iz začetka močno ojstre vidijo, in človek bi si lahko mislil: zdaj bo svét pred sodbo postavljen, in zavolj svoje hudobije kaznovan. Toda te besede niso takega pomena; le poslušajte, kaj pravi mili Jezus dalej! „Nisem zato prišel, in Bog svojega Sinu ni zato na svet poslal, naj bi svét sodil, kaznil in pogubil, ampak naj bi svét po Njem bil rešen“. Pomen besed: „zdaj je sodba svetá“, je toraj ta: zdaj je svét rešen večnega pogubljenja, ki mu je bilo zavolj izvirnega greha in unih grehov prisojeno. O besede polne tolažbe! Ne obupajmo toraj zavolj naših grehov; zakaj Jezus je šel za nas v sodbo, je naše grehe na-se vzel, za nje zadostil in jih izbrisal, da kakor apostelj govori: „ni več nič pogubljenja vrednega nad temi, ki se Kristusa derže“ — „Zdaj bo vojvoda svetá premagan“. Več pridnih in brumnih kristjanov zdihuje zavoljo močnih skušnjav, v ktere njih peklenski satan vabi. To po mojih mislih pride odtod, ker premalo vere in zaupanja v svojega Zvelicarja imajo. Živa vera in terdno zaupanje na Jezusa odvzame duši ves strah pred peklenskim sovražnikom; znano nam je, da je

po povišanju človečjega sinu odvzeta peklenšeku vsa oblast do nas, da je stari kači glava poterta, in vojvoda tega svetá izveržen. Kdo nam zamore škodovati, ako je Jezus, naš Bog z nami? Ako vsi peklenški zoper nas ustanejo, se nam ni treba bati! Znano nam je imé, pred katerim tudi pekel trepeče, pred katerim tudi hudiči primorani svoje kolena uklanjajo. Poznano nam je znamenje zmage, ktero je postalo trepet hudičem, znamenje sv. križa, naša bramba zoper pekel in vse peklenške moči. — „Ko bom povzdignjen od zemlje, bom vse na-se vlekel“. Moč in resnico teh besed smo skoraj že vsi občutili. Jezus nas je k sebi potegnil, k svojemu evangelju, v svojo cerkev; mi smo njegovi, razsvetljeni po Njegovih naukih in po njegovi milosti, ki se nam podeljuje v svetih zakramentih; smemo toraj zaupati, da, ker zdaj k Njegovim ovcicam slišimo, bomo tudi enkrat popolnoma ž njim zedinjeni zavživali večno blaženstvo. — „Vse bom k sebi potegnil“. Te besede naj se bolj in bolj našega serca poprimejo. Čutiš ti, brumna keršanska duša, da se še tvoje serce Jezusa celom ne derži, oh tako moli in zdihuj: „Gospod obljubil si, po svojem svetem križu vse k sebi vleci. O vleci mene z močjo svojega križa in kervi k sebi, da bom reči zamogel: jaz živim, ne le jaz, ampak Kristus v meni“.

Čujte spet Jezusove besede zastran svojega povišanja: „Kakor je Mojzes itd“. Kaka tolažba nam ne pride iz teh besed? Kako imeniten in zaželjen je njih pomen? „Noben bi ne smel vekomaj pogubljen biti!“ Čujte le! vsak zmed nas, jaz in vi bi imeli zadobiti večno življenje. In kako lahko ni ta pogodba? „Vsak, kateri na njega veruje itd“. O verujmo toraj na njega z živo vero, ktera se skazuje v delih ljubezni, takrat nam ni treba trepetati pred pogubljenjem, ampak večno življenje bo naše. Ali ni vera v križanega Jezusa desnega razbojnika pekla rešila in v paradiž pripeljala? Ali se ni že skozi osemnajst sto let pri več ljudeh vresnicilo: da „nobeden ni pogubljen, ki veruje v povišanega sina človečjega, ampak ima večno življenje“. Izvoljeni božji klucejo iz visokih nebes k nam grešnikom na zemljo: „Nehajte grešiti, poprimite se zvelicavnega drevesa križanega Jezusa, v njega verujte in

prinašajte vreden sad pokore, takrat ne bote pogubljeni, ampak bote prišli k nam v večno življenje“.

Tebi keršanski brat, ki si se križa poprijel, se pa vendarle solziš zavolj starih že spovedanih grehov, ker misliš, da so ti še prideržani, jaz druge tolažbe dati ne vem, kakor: „Vsak, kateri v na križu povišanega clovecjega sina veruje, ne bo pogubljen, ampak zadobi večno življenje“. Boš li sam sebe strašil in si nemir delal, besede večne resnice pa zanemarjal“. Ti praviš pogubljen sem, ne bom zvelican; Jezus pa pravi: ne boš pogubljen, ampak po meni bodeš zadobil večno življenje. Tvoja zadnja ura, o kristjan! se ti bode tudi strahovita dozdevala; toda ne obupaj! poglej zaupljivo na podobo križanega, ki jo boš takrat v roki držal in moli verno: „Gospod, govoril si in jaz verujem tvoji besedi; moram povišan biti, da vsak, ki na me veruje, ne bo pogubljen, ampak ima večno življenje“.

S k l e p.

Kristjani! Vsi mi zdihujemo in se gostokrat solzimo v tej otožni dolini, in romamo po pusti puščavi iskaje obljubljeno deželo. Od zaklete kače vgriznjeni se skrivamo pred vsega-vidijočim Bogom in trepečemo pred večno smertjo: toda, macte animo! Zaupajmo od Boga večno življenje! Čujte, kaj nam vsem skupaj velik apostelj sveti Pavl govori: „Poglejmo na vzgor h križanemu Jezusu, k viru in cilju naše vere; njegove rane nas ozdravljajo, in njegovo povišanje je življenje vsem, ki se Njega deržijo. Kteri je bil za nas na križu povišan, poviša tudi nas v svete nebesa“. Amen.

P r i d i g a

per blagoslovljenju nove šole v Šent-Jurju pri Zili.

(Šola za cerkvijo nar svetejša hiša, učenik za duhovnim pastirjem nar imenitnejši mož, šolska mladina nar dražše seme na njivi Gospodovi. Gov. dr. J. L. v št. M.)

Kedar je bil Jezus 12 let star, so šli Njegovi starši v Jeruzalem po navadi praznika. Luk. 2, 42.

V v o d.

Kakšno veselje se dans sveti iz oči in iz obličja Šent-Jurških farmanov! Zdi se popotniku, ki dans memo vaših hiš, memo vaših očetov in mater, in memo vaših otročičev svojo pot meri, kakor da bi se bilo nebó odperlo, in bi bilo nekaj nebeškega zveličanja čez vás razlilo. In ako bi vas kdo uprašal po Jezusovi meri: Kakošni so ti pogovori, ki jih imate gredoči med seboj, in zakaj ste tako veseli? bi tudi vi, kakor uni učenec Kleofa, mu odgovoriti utegnili: Si ti sam ptujec v naši okolici, in ne veš, kaj se je zgodilo pri nas te dni? — Resnicno — daleč od tod rojeni ptujec mora biti, da bi vaše dolge šolske žalosti ne poznal in vašega današnjega pravičnega petja in veseljevanja ne zastopil. Blagoslovljenje vaše nove lepe šole, vpeljanje vašega novega gospoda učenika, začetek lepših dni vaše ljube mladine, nov čas, nova podoba zemlje, nova podoba vaše cerkve, vaših izb, vaših travnikov, vaših dolov in višav: te misli, ti občutljeji, to prepričanje je, ki dans vas vse in tudi mene, in vaše duhovne in šolske pastirje z nebeškim veseljem napaja. Mnoge okoliščine so se zedinile, naše današnje veselje povišati: Ravno smo novo solnčno leto nastopili in z njim vred nastopimo dans novo dušno leto. Naš gospod Jezus Kristus dans sedi v sredi učnikov, jih posluša in poprašuje. Tukaj ima Šent-Jurška mladina nar lepši izgled za celi čas svojega življenja. Od dvanajstletnega mladenca Jezusa naj ji izvira za letos in za vse čase živa in čista luč modrosti in milosti! Da bote pa še terdneji postali v spoštovanju šole in učnikov, in da bote veselj

današnjega dneva vedno v sebi ohranili, vam hočem dans tri nebeške cvetlice za spomin dati. Leté pa so rečene cvetlice: Šola je za cerkvijo nar svetejša hiša, prva cvetlica: učenik je za duhovnim pastirjem nar imenitnejši mož, druga cvetlica: šolska mladina je nar dražše seme na njivi Gospodovi, tretja cvetlica. O sveti Duh, ogrej in oživi te tri cvetlice s sedmerim žarkom svoje gnade, da bolj in bolj cvetijo in s svojo dišavo vse serca napolnujejo!

Razlaga.

1. Perva cvetlica, ki vam jo dans za spomin podam, je ta: Šola je za cerkvijo nar svetejša hiša. Da to cvetlico prav ceniti znate, vas opomenem na sanje patriarha Jakopa od nebeške lojtre. Gospod Bog se mu v spanju prikaže in ga blagoslovi ali žegna. Kedar se Jakop iz spanja zbudi, on kliče: Resnično je Gospod v tem kraju, in jaz nisem tega vedel. Ves prestrašen pravi: Tukaj ni drugega, kakor božja hiša in vrata nebeške (Gen. 28.). Te besede popolnoma od šolske hiše veljajo. Resnično je v letem kraju Gospod, in nekteri tega niso vedeli. Tukaj ni drugega, kakor božja hiša in vrata nebeške. Jakob je vidil božje angele po lojtri gori in doli hoditi. In naš Gospod Jezus Kristus pravi (Mat. 18), da angeli so posebni varhi otrók. Kjer so pa otróci v šoli zbrani, se tedaj lahko zastopi, da se tam tudi njih angeli zberajo in jih ljubeznjivo obiskujejo, in da je šola tako zopet božja hiša in pot proti nebesom. Ne pa samo angeli božji so v šoli kakor v cerkvi, tudi vse druge gnade, katere Bog v cerkvi delí, podeluje on tudi v šolski hiši. V cerkvi se lomi kruh večnega življenja, tudi v šoli se lomi duhovni kruh večnega življenja. V cerkvi se otroci kerščujejo s kerstom vode, v šoli se kerščujejo s kerstom želj. V cerkvi se otroci bir-majo ali poterdujejo v veri, v šoli se ravno poterdujejo v veri. V cerkvi se grešnikom grehi odpuščajo, šola varuje pred grehom in uči, koliko da je vredno grehov odpuščanje. Cerkev nas pelje proti večnosti, šola proti večnosti. Obračujmo cerkev in šolo, kakor hočemo, zmirom najdemo, da šola in cerkev ste si v žlahti, da šola je tako reči pesterna cerkovna. Cerkev prerodi otroke jeze v otroke božje milosti, potem

zročuje nedolžno mladino šoli in pravi k nji: Tu imaš moje prerojencike, redi jih, varaj jih, dokler spet pridem in ti odrajam zasluženno hvalo. Da je šola prva hiša za cerkvijo, ali clo cerkvi ravna, nas nadalej učijo vsi časi in vsi narodi. Zmiram in povsod ste cerkev in šola na tanjko bile zvezane. Judovska sinagoga in judovski tempelj sta bila cerkev in šola skupej. Mahomedani imajo svoje mošeje za cerkev in šolo. Vse keršanske družbe, katoljški Staroverci, Lutrani itd. imajo šole blizo svojih tempeljnov, in tako kažejo, da šola in cerkev greste skupej in da ste te dve hiši tako natanjko zvezane, da sleherna poskušnja, te dve hiši raztergati, bi sveti veri in zadržanju nevarne rane vsekati vtegnila. Mi ostanemo prepričani, da šola je za cerkvijo nar prva in nar sveteja hiša, in Šent-Jurjanje vi ste to resnico z velikim trudom na večne čase poterdili. —

2. Druga cvetlica, ki vam jo dans za spomin podam, je ta: Učenik je za duhovnim pastirjem nar imenitueji mož. Skrivnost te cvetlice se ložej zapopade, ko perve cvetlice. Zakaj ako je to res, da je šola prva hiša za cerkvijo, je gotovo gospod učenik prvi mož za duhovnim pastirjem. Pripoveduje se, da je angleški kralj Karl II. nekega dne neko šolo obiskal, kjer ga učenik s pokrito glavo sprejme. Kralj od tega neznanega obnašanja razžaljen, upraša učenika, zakaj da se ne odkrije pred kraljem. Učenik proši kralja na eno tiho besedo na stran, ter reče kralju: O svitlost, ako bi moja mladina vedela, da je še eden čez mene, bi bilo ž njo pokorščino pri kraju. Učenik mora imeti veliko oblast v roki. Ta oblast mu je tudi že od Boga dana bila. To resnico vidimo skoz vse čase iti kakor zlato nit. V paradizu je bil stvarnik prvih staršev sam duhoven pastir in njih učenik skupej. Patriarhi in preroki so na ravno vižo obe službi duhovnih pastirjev in učenikov opravljali, postavim Noe, Abraham, Samuel, Elija itd. — Še dan današni je v mnogih krajih ali v nekterih cerkvenih redih duhovska in učeniška služba zvezana. Če v drugih krajih kakor v naših deželah, duhovni pastir ne opravlja tudi učeniške službe, se iz rečenega vendar lahko sklene, da sta duhovni pastir in učenik le

po osebi, ne pa po duhu in poklicu razločena, da njih služba je zlo zlo enaka, da oba cerkvi služita, da oba duše k nebesom vodita, da oba ravno tisti jarm nosita, in ravno tisto veselje uživata, da oba sta vse časti in hvale vredna. To nam pričuje dans 12letni Jezus. On sedi v tempeljni v sredi duhovnov in učencikov, On ž njimi govori, On jih posluša, On jih poprašuje, On jim odgovarja. Tako je bil Jezus v tem, kar je bilo Njegovega nebeškega Očeta. Učimo se iz tega, učencike in duhovne pastirje v veliki časti imeti. Le ena prošnja bi znala tukaj pripuščena biti, da bi namreč mladi učenciki nikdar ne pozabili na visoko odgovornost svojega imenitnega stanú.

3. In tretja cvetlica, katero dans za spomín podam, je ta: Šolska mladina je nar drajšše seme na njivi Gospodovi. — Bog je scer vse reči stvaril, in vse reči tudi On ohrani. Njemu vrabec na strehi in lilija na polju in las naše glave in clo mičkno ženefovo zerno niso zaničljivi. On za červička v prahu skerbi in za mušico pod nebom. Človeški rod mu je vendar nar ljubši, kar pričujejo vse priprave za naše odrešenje in zveličanje. Akoravno božja neskončna milost clo grešnike išče in nobenega ne zaverže, ki k Njemu pribeži, mu je vendar nedolžno serce nar ljubše. Med nedolžnostjo je pa po mnogih pričevanjih zopet razloček, tako da je Gospod Bogu nedolžnost, ki ravno k spoznanju in k pameti pride, tedaj ravno šolska mladina, nar ljubša. Od te mladine velja, kar Jezus pravi: „Ako se ne spreobertete in niste kakor otroci, ne pojedete v nebeško kraljestvo. Kdorkoli se tedaj poniža, kakor otrok, ta je večí v nebeškem kraljestvu. In kdor prejme kterege takega otroka v mojem imenu, mene sprejme“. — Mladenci: Abel, Izak, Samuel, pastirci Betlehemiški itd. so nam priče, kako dragi so Bogu mladi duhovi, oni so velikokrat omenjeni pervenci, lepo dišeči darovi, nad katerimi ima nebeški Oče svoje dopadanje. Iz tega žlahtnega semena mladenčev in mladenčíc si zbira Gospod Bog nar lepše izgledé vere, ljubezni, poterpežljivosti, stanovitosti; iz tega semena si jemlje Gospod Bog svitlo kardelo duhovnov, škofov, menihov, učencikov, deželskih poglavarjev, ki postanejo svojemu narodu in poznim stoletjem vojvodi in brambovci, luč,

meč in palica. Iz tega popisovanja bote spoznali, kako nesrečni so Šent-Jurjani dolge leta bili; njiva Gospodova je mrtva ležala, namestu nositi drago seme, je velikoveč rodila ljuliko in strupene zelša. Iz tega popisovanja bote spoznali, kako slepi bi bili tajisti starši, ki bi od danes naprej svoje mladine pridno v novo šolo ne pošiljali. Oni bi Gospod Bogu nar lepše seme na njegovi njivi kradli.

Iz tega popisovanja bote spoznali strašno hudobijo tistih ljudi, ki mladino clo pohujšujejo in iz nedolžnih serc strah božji, sramožljivost, pokorščino, ponižnost jemljejo. Oni Bogu nar večje veselje jemljejo in nar večjo žalost in jezo narejajo. Za tega voljo pa tudi Jezus kliče: „Gorje svētu zavoljo pohujšanja! Kdor pohujša ktereга teh malih, ki v Jezusa verujejo, temu bi bilo bolje, da bi rojen ne bil, ali da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potonil v globočino morja“. O skerbimo mi vsi, da šolsko mladino pred vso škodo ohranimo; skerbimo, da jo k vsemu lepemu peljemo!

S k l e p.

Tri svitle in lepo dišeče cvetlice sem vam dans podal. Šola je za cerkvijo nar svetejša hiša; učenik je za duhovnim pastirjem nar imenitnejši mož; šolska mladina je nar dražje seme na njivi Gospodovi. Ohranite te tri cvetlice in položite si jih pred serce, da vas bojo spremljale, kodar hodite, in vas zaljšale in s svojim duhom vas krepčale. Vam, ki ste dozdaj te cvetlice že poznali, ali da neskrivno govorim, Vam, ki ste si ves trud prizadevali, da je Šent-Jurska šola enkrat na noge prišla, Vam moram dans očitno svoje veselje, svojo hvalo, svoje poštovanje oznaniti. Težko je bilo delo, preden je končano bilo. Sveti papež Gregor piše: K velikemu plačilu se ne more priti, kakor samo skoz veliko vojskovanje. Vaš put, vaše solze, vaše britkosti so minule, vaše ime, vaše delo, vaše zasluženje bo ostalo, ono je zapisano v bukvah večnega življenja. Človeškemu vperanju in človeškemu sejanju in polivanju pa Gospod Bog blagor in žegen daje; zatoraj pokličimo svetega Duha, da on nas nikdar ne zapusti. O pridi sveti Duh in varuj s svojimi perutami leto novo šolsko hišo! O pridi sveti Duh in vodi

letega novega Gospoda učenika! O pridi sveti Duh in varuj leto mlado družbico od vsega zalezovanja peklenskega sovražnika! O pridi sveti Duh čez to celo trumo, kakor si binkoštno nedeljo Jeruzalem obsencil, in užgi dans ogenj božje ljubezni, da bomo mlademu svétu z besedo in z djanjem k dobremu služili, da mu bomo s potrebnim naukom, svarjenjem in strahovanjem, in z lepim keršanskim izgledom pravo pot proti nebesom kazali, in da vsi skupej enkrat srečno pridemo v večno veselje. Amen.

Novičar.

* Iz Celovca. O politiki imamo pripovedati veliko žalostnega pa malo veselega. Žalostna se godi po celi Italiji: Vladarji po božji milosti se preganjajo, in ptuji roparji zapovedujejo, — nadškofi, škofi, duhovniki in drugi pošteni, svojim vladarjem zvesto vdani ljudje se lovijo in v ječe zaperajo, ali pa se morijo in iz domače dežele podijo. Skoraj bomo slišali, da je tudi Neapoljsko padlo puntarskim roparjem v pest, potem pa mislijo planiti nad Rimsko in našega svetega Očeta. Ali to ni žalostno, da se smejo in morejo goditi tako strašne reči v omikani Evropi in — kakor se rado govori — v omikanem 19. stoletju? Bog nas varuj take peklenske omike! — Iz Sirije donijo žalostni glasovi: Keryožejni Druzi so napravili med tamošnjimi kristjani grozno kervarijo, tavžente kristijanov so poklali, vse keršansko požgali in pomandrali. Iz Evrope so poslali keršanski vladarji nekaj vojske tem nesrečnim kristijanom na pomoč; to je hvalevredno, pa le prepozno je, ogenj gasiti, ko je hiša skoraj do tal že pogorela, in čudna je pomoč, ktera pride iz znane roke Napoleonove. Ali ne bo vsem vladarjem On — zvita kača — nos dobro zavihal in iz te nesreče vodo nepeljal na svoj goljufni mlin; na videz gasi, za herblom in pod roko pa vodo moti, da bi mogel on in njegovi pajdaši v motnem ribiti. Po naših mislih bomo brali in slišali iz jutrovih dežel skoraj čudnih in imenitnih novic. Kaj bi neki bilo iz cele Evrope, ko bi se kervava vojska vnela na Jutrovem in Rus prijel bolnega moža Turka: — Garibaldi in Mazzini bi pa ropotala in razsajala po Italiji; — njih gospodar in glavar Napoleon bi pa planil nad Nemčijo in jo prijel na Rajnu? Strašne so te misli pa žalibog ne — nemogoče: Strena se mede strašno. To čutijo tudi sami vladarji: zatoraj sta se sošla naš presviti cesar in prusovski princ — vladar v Toplicah na Češkem. Kakor je naš cesar obljubil, taka se tudi godi: Avstrija se prestvarja. Žalostna skušnja celih 10 let je spričala do jasnega, da se Avstrija ne da in ne more po enem — po nemškem kopitu osnovati in vladariti;

dalej, da so časi že minuli, ko je gospôda le sama govorila in zaukazovala. Zatoraj daje naš svitli cesar v svoji modrosti in milosti vsem ljudem in narodom pravice, ki jim tudi grejo pred Bogom in pred ljudmi; obljubil je, da bojo po celi Avstriji vsi jeziki enakopravni, in poklical je iz vseh dežel modre in učene gospode, naj odkrito povejo, česar je Avstriji treba. Avstrija doma samosvoja in znotraj tako modro in pravično osnovana, — Avstrija na vse strani tako pravična, da se sme nadjati božje pomoči in blagra — Avstrija cela, ki šteje več kot 30 milijonov ljudi, v prijateljski zvezi z celo Nemčijo, — ali taka zveza ne bo močna, ja močna tako, da se jej ne bo treba nikogarja bati? Avstrija in Nemčija bi mogle prašati: Bog z nama, kdo proli nama?

° Iz Celovca. „Kaj mora nek biti, da je toliko ptujih duhovnikov danes v Celovcu?“ tako so mestjani 30. in 31. julija popraševali. In res! dohajali so duhovniki iz bližnjih in daljnih krajev, iz Nemškega in Slovenskega, iz Kerške in Lavantinske škofije. 25 let je ravno minulo, kar so bili naš milostljivi knezoškof Valentin za mašnika posvečeni. Naj bi se Bogu za toliko obilnih dobrot serčno zahvalili, vse svoje sošolce v semenišču spet vidili in se ž njimi prijazno pomenkovali, zraven pa tudi se v pobožni molitvi spomnili tistih sošolcov, ki so že v Gospodu zaspali, v ta prelepi namen so povabili vse sošolce svoje, naj se pervega avgusta 1860 v Celovcu suicidejo. Prijazno povabilo nekdanjega sobrata in sošolca, zdaj tako visoko posvečenega in postavljenega kneza in škofa Valentina, skliče v Celovec 29 duhovnikov in scer 22 iz Kerške in 7 iz Lavantinske škofije, — samo 4 so bili zaderžani, da niso mogli priti, — 5 jih je pa že zamerlo. 1. avgusta ob osmih je bila v semeniški kapeli velika škofja maša, pri kateri so vsi semijubilanti stopili k božji mizi in prejeli iz posvečene roke svojega sošolca, zdajnega višipastirja, presv. Rešnje Telo. Po sv. maši se je zapela hvalna pesem: Te Deum. Ob 12 je bilo v škofji palači veliko obedovanje, pri katerem je muzika tukajšnjega regimenta nadelovala, učenci realne šole so pa vmes prepevali. Prostorna sobana je bila kaj ukusno in umetno okinčana. Po eni steni so bile obešene tri tablice; na prvi je stalo število 1835, — na drugi št. 1860 — in na tretji, ki je stala daleč daleč v kotu in je bila naj lepše napravljena, se je bralo število 1885. Visokč. g. stolni dekan, nekdanj vseh jubulantov subdirektor v semenišču, je napil zdravico presvitl. knezoškofu in vsem jubilantom, da bi vsi doživeli zdravi pa veseli leto 1885 in svojo zlato mašo. Mi pa — to je jaz ubogi vrednik „Slovenskega Prijatla“ — še obesimo na steno šterto tablico, napišemo na njo število 1900 in kličemo iz celega serca: „Naj vsi gg. jubilanti tega leta doživijo in tedaj pojejo svojo diamanteno sv. mašo!“ — Kar so nam gg. jubilanti na vse usta pripovedovali, je bilo vse židane volje: dogodbe veselih mladih dni so se v misel jemale in smeha pa šale ni bilo konca ne kraja. Ob

štirih popoldne so presvittli knezoškof 3 svoje sošolce v prelepi svoji kočiji peljali k rožni devici Mariji v Žrevcu (Ebenthal). Drugo jutro ob sedmih so se pričele navadne molitve in obredi za mertve, za njimi pa se je darovala sv. maša za petero rajnih bratov. Po tem je bilo kosilo pri mil. knezoškofu — zdaj pa je prišel žalostni čas spet ločiti se. Svitlih solz ni manjkalo, ko se je 30 duhovnikov objemalo in ljubilo. „Bog vé, ali se še kdaj vidimo tukaj, — pa molimo eden za drugega pred sv. altarjem in opravljajmo zvesto sv. opravilo svoje, potem se najdemo in vidimo nekaj pri svojem narvišem pastirju Jezusu, kjer ne bo ločenja več“, te in take besede so šle po prostorni sobani. — In ropotali so vozovi na vse strani in odpeljali gospode jubilate proti zapadu na mejo Tiroljsko in Solnograško, pa tudi na mejo Horvaško in Kránjsko. Tamkej se bojo vse žive dni veselili in ginjeni spominjali presrečnih žalibog prekratkih ur, ki so jih ta dva dni preživeli okoli svojega nekdanjega sošolca, zdajnega kneza in škofa Valentina.

* Iz Celovca. Spet je šolsko leto okoli, in spodobi se, da tudi „slovenski Prijatelj“ kaj spregovori o slovenščini po naših Celovskih šolah. — „Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi tudi veljaš“, pravi stari pregovor, ki velja za vsakega človeka po celem svetu, posebno pa za nas Avstrijance. Po Avstrijanskem se govori naj manj deset jezikov; kolika dobrota in sreča za duhovnika, uradnika, vojšaka, obertnika, kmeta itd., ki zna več jezikov. Prava sirota in reva je, ki ne zna več jezikov. Kako lahko se pa človek uči ptujih jezikov v svojih mladih letih! Hvala in slava presvitlemu cesarju, ki daje zastran jezikov kaj pravične in modre postave! Pa le škoda za državo, škoda za cerkev, škoda za posamezne ljudi, da se narviše cesarske postave vselaj in povsod ne spolnujejo! Še zdaj, ko smo zavolj pritiskovanja nekterih jezikov doživeli toliko in tako žalostnih reči tudi mi Avstrijanci, še zdaj tudi naša mila slovenščina po naših šolah nima tistega mesta, ktero jej gre pred Bogom in pred ljudmi, še zdaj je le nekaka nepotrebna pritiklina, in le hira in pojema. Kakor kažeta izdana letopisa, je bila med učenci na gimnaziji in realki tretjina rojenih Slovincov. Tudi nekaj Nemcov se je oglasilo za slovenski jezik. Zatoraj se je slovenščina predavala v štirih razdelkih, in storilo se je, kolikor je bilo moč. Pa vendar bi se lahko še veliko več storilo, ko bi slovenščina dobila — ne rečem podpore — temuč le postavnega mesta. In tudi poslednji minist. ukaz od 26. junija t. l. št. 8423 slovenščini gotovo ne bo pomagal na noge.

Na naši normalni glavni šoli se je slovenščina učila v enem oddelku vsakega razreda ali klase po dve uri na teden. Bili smo priča pri vseh skušnjah in veseli povemo, da vidili in slišali smo lepih reči. Učenci — živi Slovinci, bistre glavice — so znali lepo, in tudi gg. učeniki so večidel kazali, da jim slovenski nauk ni le težka butara, temuč kazali so, da jih slovenski nauk veseli. Pa vendar bi se še

veliko več opraviti dalo, ako bi se slovenski nauk lepo uravnal, tako da bi učenci zložno hodili po stopinjah, napredovali od lažejega do težega in tudi gg. učeniki svoji nalogi bili kos. Po naših mislih naj bi se napredovalo takole: V prvem, najnižem razredu naj učenci nimajo nobenih bukev, naj se ne mučijo z branjem; oni se učijo brati po nemški, tiskarne in pisarske pismenke, male in velike, to je že tako dosti za male glavice; zdaj pa še brati po slovenski, to je preveč, in kar je preveč, ni dobro. Morebiti da se višim oblastim in skušenim šolnikom dopada tale osnova, katero nam je napravil sloveči učenik in znani domorodec č. g. Gregor Somer. Učna osnova za prvi razred. I. Stopnja. Stvari ogledovati in imenovati: kratke stavke narejati v edino- in višebroju, v sedajnem, minulem in bodočem vremenu. Snov za ogledni nauk najde učitelj v nemškem slovarju (Fibel) stran 38—44. — Pri pogovarjanju od teh stvari in predmetov naj bi si učitelj to le najbolj v misel vzel: Kaj je stvar? (pleme). Iz česa je? (snov). Ktere dele ima? Kdo jo zna narediti? (rokodelce). Čemu je? (prid). Kje se najde? (kraj). Pri živalih: O česa se živijo? (živež, kerma). — Toliko za pol leta po dve uri v tednu. — II. Stopnja. Lastnosti od omenjenih stvari. Barve, podoba in velikost, znotrajne kakšnosti, razne znamenja jedne in tajiste stvari, lastnosti delov od raznih stvari, živalske in človeške lastnosti, lastnostni protistavki i. t. d. — III. Stopnja. Kar marsiktere teh stvari delajo. Dela otrok, starišev, kmetov, rokodelcov, žival, rastlin, gibanje neživečih stvari, kaj se s stvarmi godi, protistavki raznega djanja, določanje delavnosti, vzrok, nasledek, konec i. t. d. Za drugo polletje po dve uri v tednu. — II. Razred. Prvo polletje. Duševno ogledovanje. Čudoredne lastnosti naj se ogledujejo v priličnih povestih. To nam pokaže nemški slovar (Fibel) v št. 7. lastnost: pokoren, tako tudi v sledečih povestih lastnost: vljuden, dobrotljiv, hvaležen, pošten, poslužen i. t. d. Ravno to naj bi se tudi pripovedovalo od Jezusove mladosti, od stvarjenja sveta i. t. d. Po dve uri v tednu. Drugo polletje. Naj se vzame slovensko nemški Abecednik v roke, da se učenci za tretji razred brati naučé; po dve uri v tednu. — III. in IV. Razred. Veliko berilo tako, da učenci znajo gladko in lepo brati, to, kar so brali, iz glave pripovedovati, in tudi bolj imenitne reči in stvari razkladovati. Od slovenske slovnice se pa še nič ne pové; ta naj se prepusti gimnaziji, realki in pripravnici. Tako bi se po naših mislih Slovenci v svojem maternem jeziku lepo in igraje izurili, pa tudi Nemci, ki so slovenskega jezika se učiti volje, bi urno napredovali.

Na deklških šolah od slovenščine ni ne duha ne sluha. Ali je to po postavah, ne vemo, da pa modro ni, tega smo pa prepričani. Kako dobro je za gospodinja, da zna slovensko! Pojdi po tergu, na katerem se prodajajo reči za kuhinjske potrebe in slišal boš večidel le slovenskih glasov. Zatoraj tudi nektere gospodinjne nočejo takih dekel, ki slovensko ne znajo. Radi poterdimó, da naša domača pa zasramovana slovenščina

ni za gospodične, za nje je ptuja francoščina in talijanščina in taka ropotija; pa za božjo voljo ali so vse deklice, ki v šolo hodijo, visoke frajljice, ali bojo vse visoke, milostne in široko obročane gospe; — ali ne bojo gospodinje, matere in dekle? Lehko bi se tudi po teh šolah kaj storilo staršem in hčeram, gospodinjam in deklam v prid. — Taka je bila zastran slovenskega jezika po naših Celovških šolah leta 18⁹⁰/₁₀₀. Ali bode mar taka tudi prihodnje šolsko leto? Časi so drugi, šolski predstojniki so drugi, druga bo gotovo tudi zastran slovenščine v prihodnjem letu 18⁹⁰/₁₀₀. Mi le prosimo in pričakujemo: da bo pravično, postavno in modro.

* Z sv. Višarij. F. F. Na sv. Višarje pobožni romarji kaj pridno dohajajo, ne bojijo se ne vročine ne mraza, ne dežja ne toče. Mesca julija so s svojimi dušnimi pastirji sledeče procesije prišle: Slovenske: Iz št. Lenarta, iz Lipaljevaši, iz Berda, iz št. Jurja pri Zili, iz Borljan, iz Melbič, iz Tinj in Štabnja; — Nemške: Iz Dropolj, iz Waidegga, iz Cirkna, iz Klopic, iz št. Lorenca, iz Pontabla, iz Belaka, iz nemške Bistrice in Kellerberga, iz št. Martina nad Belakom, iz Naborjeta in iz Kokove. V tem mescu je bilo 12 nemških in 9 slovenskih procesij. Sv. maš se je v tem mescu bralo 255, med njimi jih je bilo 71 pétiš maš, 25 z žegnom in 159 tihih. Slovensko se je pridigovalo 14, nemško pa 13krat. — Obhajanih je bilo v mescu juliju 13.600.

„Višarski Romar“, molitne bukve, ki jih je naš čast. gosp. Sumper tako lepo napravil po slovensko in nemško, se pridno prodajajo. Že ste v „Slov. Prijatlu“ te bukve v misel vzeli in lepo priporočili, — pa nekaj ste pozabili omeniti, kar bo razveselilo gotovo vse Slovence. Naj toraj tukaj le stoji: Tisti odpis, v katerem visokočastiti konzistorij „Višarskega Romarja“ poterduje in hvali, je prišel iz Celovca ravno tako v čistem in lepem slovenskem jeziku, kakor se bere na prvi strani „Viš. Romarja“. Oh kako gladko in sladko teče naš mili jezik slovenski tistemu, ki se ga ne sramuje in le količkaj uči! Kdaj kej, kdaj bo prišel za nas Slovence tisti zlati in srečni čas, ko bodemo slišali in pisali po pisarnicah po domače, po slovensko? Madjari, Horvati, Poljci, Rusini in Serbi so to veliko dobroto od presvitlega cesarja prejeli ravno kar. Zakaj da nek tudi mi — Slovenci in Čehi ne?

Naša zvezda in naše upanje — preslavni škof Djakovarski, Juro Josip Strossmayer je tako mično in pravično govoril: „Enake dolžnosti, enake bremena, enake pravice“. Mislimo tudi tukaj na sv. Višarjah, da teh besed cel široki svét podreti in ovreči ne more. Zdihujemo pa tudi k rožni devici Mariji na sv. Višarjah, naj nam Bog toliko vnetega in učenega domorodca pa serčnega varha slovanskega naroda ohrani mnogaja leta zdravega in srečnega; gotovo bojo njegove zlate besede o svojem času dobile kri in mesó in naš domači jezik bo dobil svojo božjo in večno pravico po domačih šolah in pisarnicah.

Bog daj! — Prelepa pridiga, ki so jo imeli na sv. Višarjah 2. julija naš milostljivi knezoškof Valentin, se tukaj prodaja v prid našemu Marijanšču po nemško in tudi v slovensko prestavljena. —

* V Beču. J. B. Ne zamerite mi, da Vam zdaj tudi jaz par verstic za „slov. Prijatla“ pošljem. Žalostna pa gotova resnica je, da katoliški časopisi potrebne podpore ne najdejo. Čeravno je to omilovanja vredna osoda posebno za današnjo razvihrano dobo, si vendar ti hvalevredni in enaki časniki politiko svojo preveč tesno omejejo in namesti da bi bila katoliška, to je vesoljna v smislu matere kat. cerkve, postaja le prerada samosvoja, pristranska, še komej pičlo dobra za državo, v kateri si življenje snuje; odtod tudi tista večna nestalnost, tisto čudno pregibovanje s konca v konec, da bi državi še več kot je potreba, služila. N. pr. taki listi imajo nič menj ko katoliško navado, semtertje od Slovanov zabavljivo ali šaljivo govoriti, jih tudi kol'kor moč prezirati, in edino zveličavnost le v nemškem „bundu“ iskati! itd. To ni katoliška politika, ki se z vero in keršansko ljubeznijo na čelu za časno blagostanje (z ozirom na uno večno neminljivo) raznih narodov posebno v domači državi poganja, in cesarju daje le to, kar je cesarjevega, in Bogú, kar je božjega. Katoliških časopisov pa nam je posebno potreba.

Tolikanj bolj pa je želeti, ker je judovsko časništvo skorej vse posedlo in omiko po svojem po svetu širi. Koliko je tu pravih zaumenov treba, koliko poprave, koliko pa tudi vsakdanjih bojev z unimi, da slednjic bojnega polja in zmage ne dobé!

Tu so spet po farnih cerkvah Marijno pobožnost ali Šmarnice imeli, v tem redu, kakor je sploh navada bila. Bog daj, da bi veliko dušnega sadú obrodile, ker časi so hudi; iz enega kraja nam žuga vojska, iz drugega lakota, povsod pa so zmede in pešanje pravega kerščanskega življenja!

Ker ni davno, kar sem bil v svoji domačii na Gorenskem, lahko tudi kaj o tamošnjem življenji povem. Prava pobožnost je še vedno na kmetih domá, kar se posebno o velikih praznikih doznava, zlasti če človek delj časa priložnosti ni imel, mestnega ozidja zapustiti. Cerkve so čedne in zdaj kar lepo oblečene, zvonovi prijazno vabijo k službi božji, in tisto preserčno vesele hitenje v Gospodovo hišo je le v resnici pri kmetih zaznati, čeravno tudi ne povsod in pri vseh, pa vsaj pogostoma in večkrat tudi brez izjeme. Prepričal sem se tudi, da je še velika radodarnost med njimi, ker darovali so n. pr. po svoji moči darove za sv. Očeta itd., dasiravno so jih s tistimi podpisi strašili in tudi strašiti hotli, ker kmet si ne more vsega na enkrat v svoji glavi premisliti, zavolj počasnosti, pa tudi zavolj nekega birokratskega nasilstva ne. Pravijo pa tudi, da tamošnje začasno postavljeno vojaštvo ni, kakor povsod, k dušnemu pridu. — Šole niso skorej nikjer v boljšem redu, kakor tam, in prepričal sem se, da jih otroci posebno po zimi s pridom obiskujejo. Gg. učitelji so

hvale vredni, in storé za majhno plačo neizrečeno veliko. Obžalovati pa je edino to, da še preveč nemščina v njih kraljuje, ki bi je ne bilo treba, vsaj po manjših farnih šolah ne. Čemú tudi kmetiš-kemu otroku nekaj drobtin nemškega jezika, ker bi si s tem trudom slovenski popolnoma lahko in dobro naučil? In zraven tega pa večkrat tako nepripravne knjige, da komaj g. učitelju služijo! Znano pa je tudi, da komej ljubljanske šole z mnogimi razredi mladenča toliko v nemščini zbistrijo, da bi potem znal kej več, kakor nemško brati in svoje imé podpisati, da molčim od kancelijskih in drugih takih listov. Upanje pa je, da bodo skorej kancelijski predstojniki vsaj kmetom slovenske pisanja pošiljali, ker tako bi še le slovenska šola pravo korist zadobila; sicer je pa eno in drugo skorej tako, kakor prazno slamo mlatiti — ni krop ne voda! In tudi za učitelja je pretežka butara, v dveh jezikih poučevati, se samega v obeh uriti in napredovati, posebno ker ga večkrat skerb za živež in rodovino težko težko muči in je semtertje skorej brez dušne in telesne podpore! Z Bogom!

* Iz Železnikov 24 junija.*) J. L. Že navadni obredi sv. katoliške cerkve imajo posebno moč, buditi v srcih vernikov svete čutila ter navdati jih s pobožnostjo; koliko več obudijo še le nenavadne slovesnosti duha vernih in napolnijo ga z neko nepopisljivo radostjo. Odtod menda tudi pride, da se med Slovenci bolj redke cerkvene slovesnosti toliko rade obiskujejo, da nenavadne sv. opravila, postavim: posvečevanje novih cerkev, blagoslovljenje sv. križevih potov, nove maše itd. v obče neštevilne množice vernih iz bližnjih in daljnih krajev skupaj privabijo. Tudi pri nas se je danes vse terlo ljudi, kajti bila je naši fari čast, kakoršna se le komaj na stotine let kaki fari zgodi; opravljali so namreč danes tukaj naš nekdanji gosp. oče Blaž Kersnik zlato novo mašo. Dovolj mi dragi „slov. Prijatelj“ mali prostorček, da zapišem v Tvoje liste nekoliko verstic o naši veseli svetkovini. Prej pa, ko popis tukajšnjih slovesnost pričem, naj sledi o kratkem življenjepis slavnega gosp. jubilanta.

Vis. čast. gosp. Blaž Kersnik so se rodili dne 3. februarja 1784 v Mostah, vasí tadajne Rodenske, zdaj Brezniške fare na Gorenškem. Njihovi starši — blage duše — so odmenili bistrega fantka narprej v šolo, potem pa, ker je brat Janez**) že za „gospoda“ odbran bil, h kupčijstvu v Terst. Ali takratni gosp. fajmošter v Rodnah, bis. ro glavico živahnega Blažeta spoznaje, so skerbni materi to odsvetovali; dali so toraj starši tudi Blažeta dalje v šolo. Doversivši latinske in bogoslovske šole o žalostnih časih francoskih prekucij in vojsk so bili 17. junija 1810 v mašnika posvečeni. Za male mesce v jeseni l. 1810 v Srednjo-vas v Bohinju za kaplana postav-

*) Po naključbi opozneno.

**) J. K. poznejši slavnoznani profesor naravoslovja v Ljubljani.

ljeni so se preselili prihodnjo spomlad za kaplana v Cirknico v No-trajnskem. Ali tukaj so imeli čast. gosp. Kersnik silno hude dni, za-kaj ravno o času njih ondotne službe so Francozi hudo po cirkniški okolici gospodarili in malo da ne vse pokončali. Veliko bi imel po-vedati, kaj so imeli vse o tistem času preterpeti, pa da v popisu ne bom preobširen, opomnim le, da so oni po kervavi bitki med našimi in Francozi poleg Cirknice in Rakeka dne 27. sept. 1813, v enem dnevu 42 ubitih vojakov po cerkvenem obredu pokopali, — drugi pot pa, ko so Francozi takratnega cirk. g. dekana vjetega odpeljali, jih g. Kersnik niso hotli zapustiti in so šli ž njimi, dokler jima ni bila varna prilika, zopet srečno pobegniti, itd. — Iz Cirknice so se preselili čast. g. jubilan za kaplana v Obloke o času hude lakote, ktera je starim ljudem še zdaj v britkem spominu; — potem so bili za kaplana na Kerki, od tam pa so šli za lokalista k sv. Gregorju, kjer so bili blizo deset let. — Leta 1830 so prevzeli našo Želez-niško faro, kateri so bili čez 28 let skerbni oče, ljubezni polni do-brotnik in verl učenik, zraven tega pa toliko umen gospodar, da se res ne morem zderžati, vsaj po večem dela sošteti, ki so bile za njih pastirovanja doveršene. Farna cerkev je dobila med tem časom: novo prostorno zakristijo, nov stransk altar roženkranke kraljice, troje zvonov (2 prelita, 1 nov), zvonik novo kositarško streho, cer-kev novo iz opek, nove orglje; troje lustrov pred veliki altar; troje novih bander in nebo (baldachin), drage nove mašne obleke; veliko lepo lampo; izversten božji grob in mnogo drugih manjših novost. — Pri podružni cerkvi je bilo med tem časom pokopališče pridelano; streha na zvoniku s kositarjem, una na cerkvi s ploščicami pokrita; postavljene so bile krasne orglje, cerkev je bila premalana, dobila predelano prižnico, 3 nove lustre in mnogo manjših novih reči. Tudi šola in farovž sta bila veliko predelana in na novo s ploščicami po-krita. Iz tega kratkega popisa sledni lahko razvidi veliko delavnost častitega gosp. očeta. Veliko veliko bi lahko še govoril, pa razžalil bi morebiti s tem častitega gosp. starčika; le ene reči nočem in ne morem še zamolčati, njih delavnost namreč v šoli, kakošen katehet so ta gospod bili, to zapopada le tisti, kateri jih je kdaj katekizirati sli-šal. Pa so znali otroci tudi tako, kakor gotovo ne daleč okrog. Od prvega sv. obhajila naj se še sanjalo ni nikomur, preden ni celega kerščanskega nauka v malem perstku imel. Pred dvema letoma so se podali čast. g. Kersnik v pokoj, ne toliko iz onemoglosti, kakor zastran opešanega sluha, reči pa smem, da ne žaluje kmalo ktera fara v ločitvi svojega duhovnega očeta tako, kakor je žalovala zelez-niška ob odhodu čast. g. Kersnika.

K sklepu zdaj še enkoliko o današni cerkveni slovesnosti. Že sinoč o delo-pustnem zvonjenju so zagromeli možnarji, da se je raz-legalo na vse strani po dolini. Okrog cerkve in duhovskega doma je bilo postavljeno 16 mlajev, večih in manjših; iz nad čveterih večih

so vihrale belo-rudeče zastave ponosno v zrak. Od duhovskega doma je bil dalej postavljen iz gojzdnih dreves drevored ob poti proti cerkvi, nad katire vhodom je bil razpet zelen venec. Tudi v cerkvi je bil postavljen ob stolcih drevored iz malih smrečic, cela cerkev pa se je tako rekoč šibila o lepotičju, posebno pa veliki altar, ki je bil ves v vence in cvetlične šopke povit, z mnogo svečave otaknjen in pred njim je viselo 7 lustrav. — Danes zjutraj o prvem svitu dneva so pozdravili iz dveh strani gromeči možnarji in vbrauo priterkovanje mlado jutro veselega dneva; ko pa so se proti 9. uri častiti g. jubilat k cerkvi približali, jih je pričakala ondi s svojim banderjem v lepem vojaškem redu šolska mladina, zelene vejice v rokah, dekleta pa vse venčike na glavi, in tukaj jim je bila tudi v znamenje 50 letne duhovne službe v roko podana svitla pastirska palica z lepim šopkom iz cvetlic na verhu. — Vbrano priterkovanje in silni grom možnarjev iz dveh nasprotnih gričev naznani ob 10 uri slovesno vpeljevanje v cerkev. Šolska mladina, ki je bila pot pred duhovno hišo z cvetlicami potresla, prične s svojim banderjem lepo procesijo, zatim so sledili druga povabljeni žlahta in znanci, potem 8 čast. gg. duhovnikove in z njimi poslednjič vis. čast. gosp. jublant spremljeni od našega čez vse ljubljene in spoštovanega g. dekana Fr. Kramerja iz stare Loke. Spomina vredno je, da med timi gg. duhovniki so bili trije domači rojaki, ki so iz daljnih krajev prišli, naj se vdeležijo slavne veselice, in ti so pri altarju vis. čast. gosp. jublantu poglavitne službe (archidiacona, diacona et subdiacona) opravljali. Po prihodu v cerkev se je pričela daritev sv. maše, med katero so pridigovali vis. čast. gosp. dekan Kramer ter izverstno govorili o pomembni praznika in zaslugah gosp. jubilanta. Po sv. maši je bila zahvalna pesem, potem darovanje in slednjič se je procesija v poprej popisanim redu zopet nazaj v duhovski dom vernila. Opoldne so naš čast. gosp. farni namestnik Ivan Zorc dobro pogostovali, proti večeru pa smo se dobrovoljno razšli vsak proti svojemu domu.

* Iz Gorice 6. avgusta. — V 15. listu letošnje „Zg. Danice“ se piše iz našega mesta to le: Ravno 19. t. m. (julija) bo leto, kar je gluhonemi Štefan Mörpurgo ubežal svojim staršem judovske vere, da bi se pokristjanil, kar se mu je 27. grudna lanskega leta vsem overam vkljub tudi res spolnilo. Od tistega časa je Štefan vedno v zavodu gluhonemov in se uči mizarstva. Na svetovanje zdravnikovo se je moral odpovedati temu rokodelstvu in na svojo željo se uri zdaj za učenika gluhonemov, kar mu nek prav od rok gré. Njegovi viši so sploh z njim zadovoljni, ker se pridno obnaša kakor dober kristjan. Ali vendar se je pretekle dni sem ter tje neki glas slišal, da hoče Štefan zopet jud biti. Ta je popolnoma bosa govornica posneta iz naslednjega.

Štefan Mörpurgo po prijeteu sv. kerstu ni s svojimi stariši ne govoril ne jih vidil. Prosi torej nekega dne svojega vodja naj privolijo,

da bi šel k svojim staršem rekoč: „Razžalil sem jih večkrat, preden sem kristjan postal, ali še nobenkrat jih nisem prosil odpuščanja, kar bi pa zdaj rad storil, rad bi se ž njimi spravil.“ In vodja mu privoli toliko rajše, ker bi Štefan ravno po takej poti očitno razodel svojim starišem, da jih tudi kakor kristjan vedno in še bolj spoštuje in ljubi nasproti judom, ki navadno sovražijo do smerti, posebno iz svoje žlahte vse, ki se dajo pokristjaniti. Ker očeta prvi in drugi pot domá našel ni, gré še v tretjič, nemiren dokler se mu želja ne spojni. Tukej, res da je moral nektere hude skušnjave in napade preterpeti, toda njegova vera in stanovitnost se je le še svitlejše pokazala. — Tako dopisovavec „Danice“. Ker pa jaz mislim, da bo marsikakega zanimalo tudi okoliščin zvedeti, po katerih je bila Štefanova stanovitnost v veri skušana, jih rad semkaj pristavim, kakor sem o njih pripovedovati slišal.

Bilo je 1. julija zvečer, ko se naš mladi Štefan, spremljevan od enega svojih mutastih lovaršev, v tretjič poda v očetovo hišo. Čversto stopa s svojim spremljevavcem po stopnicah — in glej, prvi, na kterega se naletí, je njegov oče, osupnjen viditi pred sebo svojega nezvestega sina, ki mu je ravno zdaj leta toliko britkost prizadeval. Gluhonemi sin, nepokoren svojim roditeljem toda zavolj Njega, ki ga je odrešil, se očetu prijazno in ponižno prikloni, mu hoče v roko seči, da bi mu jo kušnil ter ga prosil odpuščanja. Toda oče z nevoljnim obličjem odskoči in si ne pusti od nezvestega sina roke dotakniti. Misleč pa, da Štefan, naveličan pri kristjanih biti, zdaj pri njem pribežališča išče, mu po mutastih znamenjih kakor zna in vé, naznanuje, da je on kot kristjan zanj mertev in mu kot takemu vso daljno podporo odreči mora. Da bi mu še razločnije dopovedal, kar misli, mu napiše na listič naslednje besede: „Ti ne slišiš več v mojo držino, ti nisi moj sin, zatoraj si pregnan iz moje hiše, ker si brezbožnež.“ Na dalje ga še prepričati meni, kako da prekletstvo božje že na njem sloni, ker je vedno bolj suh. Na kar mu tudi brat še ogledalo pred oči sili, naj bi se sam prepričal, ako ni res temu tako, kakor oče pravijo. Štefan res takrat nekoliko bolj suh zavolj mizarskega trudenja, kterega prej kot jud ni bil vajen, se za vse to malo zmeni, on jim le terdi, da je zadovoljen in da ni prišel pri njih pribežališča iskat, ampak... Štefan bi jim zdaj rad o namenu svojega dohoda povedal, toda judje le svojo terdijo in hitijo ga na svojo stran spet privabiti, da bi se namreč sprejeti veri Kristusovi odpovedal in tako nečast storil Temu, ki jim je oslepljenim gerdoba in pohujšanje. Svetujejo mu torej prav resno: Hočeš se še ob času ogniti prekletstva božjega in kazni, ni druge poti, kot da zatajiš Kristusa, ga zapljuvaš in prekolneš vse tiste, ki so te h keršanstvu napeljali. Postani jud kot si bil prej, in mi bomo že poskerbeli, da se ti ne bo od nobene strani kaka krivica zgodila. In brat ravno pripravljen za odhod, mu napiše še na listič tole: „Vbeži od kristanjev in pojdi z meno v Ameriko! Aron

tvoj brat." Štefan, sicer živ pa občutljiv mladeneč, vse to viditi in brati, se v sercu razžaljenega čuti. Podviza se torej serčno in goreče na znanje dajati, da on je in ostane kristjan, da marveč prosi Boga, da bi se tudi oni vsi še kedaj z božjo pomočjo pokristjanili. Kako da je moralo tako razodevanje Štefanovo vneto za Jezusovo čast judom dopasti, si jo lahko vsak misliti vtegne. Postane torej vzajemni hrup. Štefan z mladim tovaršem vred mora pobegniti v zavod in tako se ogniti zaušnice, ki mu jo krepka roka nekega ravno zraven prišlega juda pritisnili žuga.

V hiši, kjer so sedaj Štefanovi starši, prebivajo tudi kristjanje. Bili so torej tega prizora priče kristjani in judje, pa prvi in drugi ne razumijo znaminj, katerih se poslužujejo mutasti. Da so si po tem takem vsi ti pričujoči o namenu Štefanovega prihoda napak razkladali, ni čuda. Mi pa terdno upamo, da naš mladi Štefan ostane do zadnjega zdihljeja zvest svojemu Odrešeniku, ki ga je iz posebne milosti na pot zveličanja poklical.

Duhovne zadeve.

* Kerška škofija. Č. g. Rabič Nik. je izvoljen za dekana Krappfeldske dehantije. Č. g. Šelander Jak. je dobil faro Možburg, č. g. Jakopič Jan. faro Kokavo, č. g. Trampič Mat. faro Ingolsthal, č. g. Svetin Sim. faro Kamerče, in č. g. Gimpl Cenc faro Radetinje. — Č. g. Plahuta Mih. pride za eksposita v Rabl, č. g. Gross Juri za provizorja v Ravno, č. g. Prandstätter Jan za zač. kanonika v Brežah in provizorja v Kozjah, č. g. Hrobatin Jož. za provizorja v Ljubno. — Č. gg. kaplani so prestavljeni: Dulnik Jož. v Podklošter, Markovic Mat. na Diekše, Kalt Kasp. na Muto, Neste Ferd. v Meiselding, Jaeger Greg. v št. Mihel pri Pliberce, Šofneger Gust. v Roje, Godec Jan v Grabštajn, Šerbič Mat. na Terbiž in Oblak Ant. v Šmarje pri jezeru. — Novo posvečenci gospodi grejo za kaplane: Bachmayer Bošt. v Eržno, Blazi Jan. v Otmanje, Bornšek Maks. v Lieserek, Brežan And. v št. Jurje pri Zili, Kulnik Tom. v št. Jlj, Leder Jan. v Šmarje v lavant. dolini, Lipič Franc v Labod, Ploner Tom. v Radle, Štengl Gust. v Strassburg, Štöckl Sim. v Tinje, Travn Juri v Sirnico, Volkert Jož. v Greifenburg, Wautišar Luk. v št. Marjeto pri Bajtišah in Cepič Franc v Štaben pri Bekštajnu. — Umerl je visokoč. g. O. Hieronim Münchsdorfer, dekan Krappfeldske dehantije in administrator proštnije v Vetinjah. R. J. P.

* Ljubljanska škofija: Č. g. Zarnik Ant. je dobil Ljubensko faro. in č. g. Beuk Jož. Šentjursko faro pri Svibnju.

* Goriška nadškofija: Č. g. Jekše And. je izvoljen fajmošter v Kobaridu. — Dozdajni vikariat Humsko v Berdih je povzdignjen v faro. — Č. g. Vovčič Jož. dekan v Devinu, je umerl. R. J. P.!

* Terzaška škofija: Č. g. Bastjančič Ant. je dobil vikarijo sv. Ivana v terzaški okolici. Prestavljeni so bili č. gg.: Suplina Mat. v Gallignano, Teran Jan. v Brezovico, Buzzi Sigism. gre za morskoga kaplana. Umerla sta č. gg. Zajic Franc, duh. pomočnik pri sv. Antonu v Terstu in Tonkovič Daniel, bogoslovec IV. leta. R. J. P.